

4.

I det föregående ej upptagna
institutioner,

i hvilka Stadsfullmäktige äga att utse ledamöter m. m.
eller som af Staden understödjas.

Sf-
valda
leda-
möter.

Institutioner, i hvilka Stadsfullmäktige äga att utse ledamöter m. m.

(Af de under denna afdelning upptagna personer äro endast de, hvilka blifvit tillsatta af Stadsfullmäktige — äfvensom, i förekommande fall de som utsetts af kommunal nämnd — i nedan stående egenskaper upptagna i kalenderns personalafdelning. Här nedan angifna valdata hänföra sig till af Stadsfullmäktige förrättade val.)

Riksdagens Första kammare.

Förteckning m. m. se sid. 216 i samband med de för Stockholms stad utsedda ledamöterna af Riksdagens andra kammare.

Järnvägsrådet.

Järnvägsrådet, hvilket inrättats enligt K. bref d. 1 nov. 1907, har till uppgift att afgifva yttranden i de af Kungl. Maj:t till detsamma hänskjutna ärenden angående förhållandet mellan Statens järnvägar och trafikanterna å dessa samt äger jämväl rätt att själfv framställa förslag i dithörande frågor. Ledamöternas antal är 25, af hvilka fem skola företräda de statsfinansiella intressena (dessa tillsättas af Kungl. Maj:t), fem jordbruket (utes af ombud från hushållningssällskapen) och fem bergs- och skogshandteringen (väljas af Fullmäktige i Järnkotoret). Tio ledamöter skola företräda industrien, handeln och sjöfarten och tillsättas enligt särskildt bestämda grunder; Stadsfullmäktige i Stockholm välja bl. a. en representant. Järnvägsrådet sammanträder på Kungl. Maj:ts kallelse, när han finner nödigt. Ledamöterna utses för tre år, och ägde Stadsfullmäktiges sista val rum den 17 dec. 1910 (nytt val på grund af vakans 4 mars 1912).

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Höglund, O. M., fil. d.r., grosshandlare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

von Friesen, S. G., Riksbanksfullm:s ordf., Stadsfullm:s ordf.; Kjellberg, J. H. R. C:son, bankdirektör; Andersson, Hans i Skifarp, landtbrukare, led. af R. II k.; Persson, D. i Tällberg, hemmansägare, led. af R. II k.; Östberg, G. F., riksgäldsfullm., stadsfullm. (Utsedde af Kungl. Maj:t.) Hamilton, J. S. F. J., grefve, godsägare; Hennings, R. T., direktör; Hermelin, C. D. R., frih., godsägare; Liedberg, P. O., f. d. ryttmästare; Wachtmeister, G. W., grefve, godsägare. (Utsedde af hushållningssällskapens ombud.) Geijer, S. G. A., generalmajor; Herlenius, A., kabinettskammarherre, kapten; Ljungberg, E. J., bruks-

ägare; Sahlin, C. A., bruksdisponent; Tamm, G., förutv. statsråd, hofstallmästare. (Utsedde af Järnkotoret.) Carlander, A. Ch., grosshandlare. (Utsedd af Göteborgs stadsfullmäktige.) Faxé, C., grosshandlare. (Utsedd af Malmö stadsfullmäktige.) Ehrenborg, H. G., grosshandlare. (Utsedd af Norrköpings stadsfullmäktige.) Knaust, G. O., grosshandlare. (Utsedd af Sundsvalls stadsfullmäktige.) Westerberg, A. J., vice konsul; Tham, V. H. S. jor., direktör; Spånberg, C. J. W., direktör; Broström, Dan., skeppsredare; Neess, F. E., vice konsul. (Utsedde af vissa korporationer och föreningar, representerande industrien, handeln och sjöfarten.)

Inskriftingsnämnder för Stockholms stadsrullföringsområde.

Inskriftingsnämnderna bestå enligt § 18 i värnpliktslagen af den 14 juni 1901, sådan denna § lyder enligt lagen den 4 juni 1908, af en regementsofficer som ordförande, utsedd af arméfördelningschefen (4. arméfördelnigen), rullföringsområdesbefälhavare eller i hans ställe förordnad ledamot, en lagfaren ledamot, utsedd af Öfverståthållareämbetet, samt två af Stadsfullmäktige för två år valda ledamöter, jämte två suppleanter för dem. Till nämndens biträde förordnas en militärläkare.

Kungl. Maj:t har den 6 nov. 1908 förordnat, att för Stockholms stadsrullföringsområde, nr 45, skola finnas tre inskriftingsnämnder, nämligen en för *östra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Storkyrkoförsamlingen, Jakobs, Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar, en för *västra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Klara, Kungsholms, Adolf Fredriks, Gustaf Vasa och Matteus församlingar samt en för *södra delen*, omfattande de rotar, som tillhöra Katarina och Maria församlingar. Senaste valet ägde rum den 18 sept. 1911.

För östra delen.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

*Lundgren, A. I., grosshandlare; Olander, G., klädeshandlare.

Öfriga ledamöter.

Weidenhielm, E. G., öfverstelöjtnant, ordf. (utsedd af arméfördelningschefen); **Bjuggren**, S. A., major (i rullföringsområdesbefälhafvarens ställe); **Lundberg**, B., hofrätts e. o. notarie (lagfaren ledamot).

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Bäckström**, P. O., fabriksidkare; **Borge**, O. F., fil. dr., stadsfullm.

För västra deien.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Sandberg**, H. Th., f. d. bokauktionskommissarie; **Staf**, O. L., kakelugnsmakare.

Öfriga ledamöter.

Lagercrantz, A. E. L., öfverstelöjtnant, ordf. (utsedd af arméfördelningschefen); **Henriques**, H., major (i rullföringsområdesbefälhafvarens ställe); **Nordin**, J., auditör (lagfaren ledamot).

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Olin**, A. R., direktör, stadsfullm.; **Andersson**, Adolf, manufakturhandlare.

För södra delen.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Berggren**, A. E., grosshandlare; **Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Bexell, R. H. E., major, ordf. (utsedd af arméfördelningschefen); **Tholerus**, E. H., major (i rullföringsområdesbefälhafvarens ställe); **Wahlund**, P. A., hofrätts e. o. notarie (lagfaren ledamot).

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Carlsson**, C. M., fabrikör; **Larsson**, G., byggmästare.

Inskriftingsnämnden för Stockholms sjöfullföringsområde.

Denna nämnd består af en ordförande, förordnad af Kungl. Maj:t i kommandoväg, rullföringsområdesbefälhafvare, en lagfaren ledamot, utsedd af Öfverståthållareämbetet, dessutom äga Stadsfullmäktige att invälja två ledamöter och två suppleanter. Senaste valet förrättades den 19 sept. 1910.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Bjarke**, K. G., sjökaptan; **Ekebohm**, D., sjökaptan.

Öfriga ledamöter.

Munthe, C. L. A., kommandörkapten, ordf. (förordnad af Kungl. Maj:t); **Carlson**, F., kapten (sjöfullföringsområdesbefälhafvare); **Wijkmark**, R., hofrätts e. o. notarie (lagfaren ledamot).

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Jansson**, F. G. W., sjökaptan; **Samsioe**, C. R. K., sjökaptan.

Inskriftsrevisionen.

För inskrifningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrifningsrevision, bestående af landshöfdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landsskreteraren i det län, till hvilket största delen af området hör, såsom ordförande, samt af fyra ledamöter, nämligen inskrifningsområdesbefälhafvaren äfvensom från hvarje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år af landstinget eller, för stad, som icke lyder under landsting, af stadsfullmäktige.

De af landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i nämnda förrättning endast i hvad den angår det område, för hvilket de blifvit valda.

Det senaste valet ägde rum den 18 sept. 1911.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

Lundbergh, G. H., grosshandlare; **Norström**, Cl. G., civilingenjör, stadsfullm.; en vakant.

Öfriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., öfverståthållare, själfskr. ordf.; **Fallenius**, C. M. H., öfverste (inskrifningsområdesbefälhafvare); **Fant**, Fr., direktör; **Lind**, Th. samt en vakant (valda af Landstinget).

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Hjortzberg**, E. G., direktör; **Ekman**, V. R., tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Schönthal**, A. R., ingenjör.

Öfriga suppleanter.

Balkenhausen, R., apotekare; **Jansson**, P. O., nämndeman; **Lagerblad**, P., folkskolelärare (valda af Landstinget).

Sf-valda ledamöter.

**Sf-
valda
leda-
möter.**

**Kommissionen vid rekvisitioner för
krigsaktens behof.**

(Rekvissionskommissionen.)

Enligt lagen den 24 maj 1895 skall för stad, som ej deltagar i landsting, finnas en kommission med åliggande att upprätta taxa m. m. för rekvisitioner inom krigsskådeplats. Kommissionen skall bestå af tre ledamöter, nämligen en, tillika ordförande, vald af Stadsfullmäktige, en intendentur tjänsteman eller officer, utsedd af arméfördelningschefen, samt en civil tjänsteman, tillika sekreterare, vald af K. Maj:ts Befallningshufvande. Stadsfullmäktige välja ledamot årligen före utgången af september månad; senaste valet ägde rum den 18 sept. 1911.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Simonsson, N. M., disponent, ordf.

Dessutom två andra ledamöter.

Hästuttagingsnämnden.

Stadsfullmäktige skola för fem år utse dels en nämnd (ordförande och fyra ledamöter), som, efter det K. Maj:t förordnat om krigsmaktens ställande på krigsfot, skall uttaga de hästar, som det åligger Stockholms kommun att tillhandahålla å mönstringsställena, dels för hvar och ett af Stadens tio hästutkrifningsområden (fastställda genom Öfverståthållareämbetets kung. den 2 november 1907 att gälla fr. o. m. 1908) tre personer att tillhandagå samma nämnd.

Senaste valet skedde den 9 dec. 1907. Kompletteringsval den 13 april 1908, 17 maj 1909, 17 okt. 1910 och 1 april 1912.

Hästuttagingsnämndens ledamöter.

***Francke, J. R.**, grosshandlare; ***Oldberg, G. A.**, f. d. kapten; ***Petersson, E. R.**, fördelningsläkare, ordf.; ***Simonsson, N. M.**, disponent; en vakant.

**Personer utsedda att tillhandagå
Nämnden.**

1. hästutkrifningsområdet

(omfattande 1., 4. och 6. polisdistrikten samt östra delen af 3. polisdistriktet med gräns i Agnegatan och längs dennas förlängning till Norr Mälärstrand.)

***Bergstrand, C. P.**, förvaltare; ***Förselius, A. G.**, direktör; ***Lundström, J. A.**, åkare.

2. hästutkrifningsområdet

(omfattande 2. polisdistriktet.)

***Holmberg, C. E.**, åkare; ***Jansson, A. J.**, åkare; ***Östergaard, G. V.**, verkmästare.

3. hästutkrifningsområdet

(omfattande västra delen af 3. polisdistriktet med förenämnda gräns).

***Johansson, H.**, mejeriidkare; ***Moberg, F. A.**, grosshandlare; ***Rosenqvist, P. I.**, direktör.

4. hästutkrifningsområdet

(omfattande norra delen af 5. polisdistriktet med gräns i Odengatan från Sveavägen öfver S:t Eriks plan till S:t Eriksgatan och denna till Klaraviken).

***Lindqvist, C. J.**, handlande; ***Rosenbaum, M.**, direktör; ***Westerdahl, H. J.**, fabrikör.

5. hästutkrifningsområdet

(omfattande södra delen af 5. polisdistriktet med ofvan angifna gräns).

***Andrée, A. L.**, åkeriägare; ***Lindholm, J. M.**, bageriidkare; ***Sellberg, A. Z. L.**, åkeriägare.

6. hästutkrifningsområdet

(omfattande västra delen af 7. polisdistriktet med gräns i Grefteuregatan fr. Birgerjarlsgatan till Humlegårdsgatan, denna gata till Brahegatan, denna gata till Valhallavägen, denna väg till Sturevägen och denna väg till Tegeludden).

***Johansson, F. T.**, åkeriägare; ***Johansson, K. F.**, bokhållare; ***Schumacher, C. J. W.**, bageriidkare.

7. hästutkrifningsområdet

(omfattande östra, på ofvan angifna sätt begränsade delen af 7. polisdistriktet).

***Andersson, C. J.**, grosshandlare; ***Härdelin, L. G. E.**, stallföreståndare; ***Pålman, A. R.**, bataljonsveterinär.

8. hästutkrifningsområdet

(omfattande östra delen af 8. polisdistriktet med gräns i Östgotagatan, Mosebacketorg, Mosebacke trappor och Glasbruksgatan till Stadsgården).

***Adamsson, J. O.**, åkeriägare; ***Pettersson, C. G.**, direktör; ***Westerdahl, N. A. E.**, disponent.

9. hästutkrifningsområdet

(omfattande 9. polisdistriktet).

***Bergström, K. A.**, direktör; ***Eriksson, F. H.**, åkeriägare; ***Zakrisson, J. E.**, entreprenör.

10. hästutkrifningsområdet

(omfattande återstoden af 8. polisdistriktet).

***Bohlin, G. A.**, åkeriägare; ***Bäckström, J. A.**, grosshandlare; ***Nilsson, F. O. V.**, bageriidkare.

Mönstringskommissionerna.

Stadsfullmäktige skola för fem år utse en ledamot i hvar och en af de tio mönstringskommissioner, som, hvar i fråga om sitt

hästutskrifningsområde (se ofvan Hästuttagningsnämnden), hafva att pröfva lämpligheten af de från kommunen uttagna hästarna. Hvarje mönstringskommission består utom den ledamot, som Stadsfullmäktige välja, af en af militärmyndighet utsedd och en af Öfverståthållareämbetet utsedd ledamot; senaste af Stadsfullmäktige förrättade valet ägde rum den 9 dec. 1907.

Mönstringskommissionen i 1. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Wennberg, F. J. A., grosshandlare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 2. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot

*Neumüller, O. E., disponent.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 3. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Nilsson, K. E., f. d. direktör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 4. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Heiss, F. P. G., disponent.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 5. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Vakant.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 6. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Liljedahl, F. G., hyrkuskverksägare.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 7. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Ekstrand, J., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 8. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Nilson, A. G., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 9. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Granholm, C. H., direktör.

Dessutom två ledamöter.

Mönstringskommissionen i 10. hästutskrifningsområdet.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Hermansson, C. K., åkeriägare.

Dessutom två ledamöter.

Handelskunniga ledamöter i Rådhusrätten.

Se under Rådhusrätten (sid. 25).

Sakkunniga ledamöter i Rådhusrätten vid klander af dispasche.

Se under Rådhusrätten (sid. 25).

Gode män för förmynderskap.

För tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndiges egendom i de fall, då de omyndige för sina angelägenheter icke äro lydande under Förmyndarekommaren (frälse myndlingar), väljas enligt lagen den 18 april 1884 af Stadsfullmäktige gode män för fyra år. Senaste valet förrättades den 26 okt. 1908 (kompletteringsval 6 dec. 1909 och 23 jan. 1911).

Gode män.

*Boije af Gennäs, S. J. A., rektor, stadsfullm.; *von Krusenstjerna, W. E., öfverste; *Leijonhufvud, C. G. E. A:son, frih., extra byråchef; *Ridderstolpe, F. A., frih., f. d. major; *Stuart, J. M., f. d. riddarhussekreterare.

Direktionen öfver Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus.

I bref till Medicinalstyrelsen af den 12 okt. 1906 har K. Maj:t förklaradt, att det sjukhus, som förut benämnts Stockholms stads och läns sjukhus, hädanefter skall kallas »Sjukhuset Eira, Stockholms stads och läns sjukhus». Direktionen består af öfverståhållaren (själfskrifven ordf.), förste stadsläkaren i Stockholm och förste pro-

**Sf-
valda
leda-
möter.**

**Sf-
valda
leda-
möter.**

vinsialläkaren i Stockholms län (sjäfskrifna) samt sex ledamöter, valda för en tid af fyra år. Af dessa välja Stadsfullmäktige fyra ledamöter och erforderligt antal suppleanter, Landstinget två ledamöter och erforderliga suppleanter. Hvert annat år afgå två af Stadsfullmäktiges och en af Landstingets representanter. Sjuka från Stockholms stad åtnjuta kostnadsfri vård. Till sjukhusets utgifter utgår bl. a. den personliga sjukvårdsafgiften. Staden disponerar 100 platser, Länet 40. Senaste valet ägde rum den 5 dec. 1910.

Sjäfskrifven ordförande.

Ramstedt, J. O., öfverståthållare.

Sjäfskrifna ledamöter.

Andersson, L. I., förste stadsläkare; **Bissmark, F. G.**, förste provinsialläkare.

*Af Stadsfullmäktige valda
ledamöter.*

Andersson, B. John F., ingenjör; ***Edberg, K. Th.**, snickaremästare; ***Magnusson, K. G.**, ingenjör; **Staf, O. L.**, kakelugnsmakare.

Öfriga ledamöter.

(Valda af Landstinget.)

Berger, S. T., kanslisekreterare; **Odelberg, O. W.**, disponent, riksgäldsfullm.

*Af Stadsfullmäktige valda
suppleanter.*

*Boberg, C. K., handlande; ***Ringholm, K. E.**, fabrikör, stadsfullm.

Öfriga suppleanter.

(Valda af Landstinget.)

Pettersson, J., borgmästare; **Fant, F.**, direktör.

Serafimerlasarettets direktion.

Enligt K. brevet till Serafimerlasarettets direktion den 31 maj 1888 består Lasarettets styrelse af sex ledamöter, nämligen en ordförande och en vice ordförande, utsedda af K. Maj:t, samt Lasarettets öfverläkare och öfverkirurg såsom sjäfskrifna jämte två valda för en tid af fyra år, den ene af Stadsfullmäktige och den andre af Stockholms läns landsting.

Senaste valet ägde rum den 26 okt. 1908 (nytt val på grund af vakaus den 4 mars 1912.)

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

*Sundberg, G. E., justitieråd.

Öfriga ledamöter.

Berg, J. W., professor (öfverkirurg); **Berg, R. V. T.**, f. d. generalmajor, v. ordf. (utsedd af Kungl. Maj:t); **Edgren, J. G.**, professor (öfver-

läkare); **Odelberg, O. W.**, disponent, riksgäldsfullm. (vald af Landstinget); **Ramstedt, J. O.**, öfverståthållare, ordf. (utsedd af Kungl. Maj:t).

Kamr.: **Wessman, F. K. A.**, kamrer i Stockholms läns sparbank; sek., protokollsför. o. ombudsman: **Skogman, K.**, frih., kanslisekreterare; kommissarie: **Ronell, J. F.**

**K. Direktionen öfver Stockholms stads
undervisningsverk.**

Stortorget 18—20, St.; expeditionstid: måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar (under sommarferierna tisdagar och fredagar) 11.50—12.50.

Enligt K. instruktionen den 2 december 1905 utgör denna direktion eforalstyrelse för de i hufvudstaden inrättade allmänna läroverken; förvaltar, därest icke annorlunda är särskildt föreskrifvet, donationsmedel, som Status profskola, Nya elementarskolan i Stockholm, erhållit till stipendier eller för annat ändamål; handlägger hufvudsakligast ekonomiska frågor rörande Högre lärarinneseminarier och den därmed förenade Normalskolan för flickor; verkställer utbetalning af aflönings- och arfvodesmedel till lärare vid de allmänna läroverken i Stockholm och till lärare och lärarinnor vid Högre lärarinneseminarier samt handhafver vården af fonder och stiftelser, som ställts under Direktionens förvaltning.

Direktionen utgöres af följande ledamöter, nämligen: öfverståthållaren såsom ordförande, ärkebiskopen, en af Stockholms stads konsistorium utsedd ledamot, en af Magistraten utsedd ledamot, två af Stadsfullmäktige utsedda ledamöter, den i tjänsten äldste af rektorerna vid Högre latinläroverket å Norrmalm och Högre allmänna läroverket å Södermalm, den i tjänsten äldste af rektorerna vid Högre realläroverket å Norrmalm och Högre realläroverket å Östermalm, den i tjänsten äldste af rektorerna vid hufvudstadens realskolor, rektor vid Nya elementarskolan samt rektor vid Högre lärarinneseminarier. Ledamot, som icke är sjäfskrifven, utses för tre kalenderår.

Det senaste valet ägde rum den 6 dec. 1910. *Instruktion.* Kungl. instruktion den 2 dec. 1905 för direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk.

*Af Stadsfullmäktige valda
ledamöter.*

*Höglund, O. M., riksgäldsfullm., stadsfullm.; ***Rabe, P. R.**, bankdirektör.

Öfriga ledamöter.

Ramstedt, J. O., öfverståthållare, sjäfskr. ordf.; **Ekman, J. A.**, ärkebiskop; **Strandell, K. E. A.**, kyrkoherde (utsedd af Konsistorium); **Nyström, N. G.**, f. d. rådman (utsedd af Magistraten); **Örtenblad, O. G.**, rektor; **Elmquist,**

J. G. T., rektor; **Boije af Gennäs**, S. J. A., rektor, stadsfullm.; **Hernlund**, C. H., rektor; **Josephson**, L. O. S., rektor.

Kamrerare: **Löfgren**, T. F., f. d. läroverksadjunkt; sekreterare: **Eliæson**, G. E., läroverksadjunkt.

Stockholms högskolas styrelse.

Styrelsen utgöres af nio ledamöter, nämligen en ordförande, förordnad af Kungl. Maj:t för den tid, som af Kungl. Maj:t bestämmes, Högskolans rektor, en af Svenska akademien, två af Vetenskapsakademien, två af Stadsfullmäktige samt en af Högskolans lärarerädd valda ledamöter. Dessa åtta välja den nionde.

De Styrelsens ledamöter, om hvilka ej annorledes är stadgadt, utses för tre år i sänder. Afgår ledamot innan tiden för hans uppdrag är ute, väljer den myndighet, hvilken utsett honom, ny ledamot för den tid, som för den afgångne återstått.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

***Lindhagen**, C. A., borgmästare, stadsfullm., inspektör (vald den 6 dec. 1909); **Nyström**, C. L. H., med. och fil. dr. (vald den 5 dec. 1910).

Öfriga ledamöter.

Wachtmeister, H. H:son, greve, generaldirektör, ordf. (förordnad af Kungl. Maj:t); **Kinander**, C. E., direktör, stadsfullm., vice ordf. (vald af Högskolans styrelse); **Bendixson**, I. O., professor, stadsfullm., rektor; **Clason**, I. G., förste intendent (vald af Svenska akademien); **Arrhenius**, S. A., professor; **Dahlgren**, E. W., riksbibliotekarie (valda af Vetenskapsakademien); **Stjernberg**, N. F., professor (vald af Högskolans lärarråd).

Kassaförvaltare: **Heyman**, H. S., amanuens i Kommerskollegium; sekr.: **Lindhagen**, A. L., kanslisekreterare.

Tekniska skolans i Stockholm styrelse.

Enligt Skolans stadgar den 10 juli 1891 utgöres Skolans styrelse af en ordförande, som af K. Maj:t förordnas, samt af fem för en tid af tre år valda ledamöter, af hvilka en utses af K. Maj:t; en af Stadsfullmäktige, en af lärarekollegiet vid Tekniska högskolan, en af Akademien för de fria konsterna och en af Svenska slöjdföreningens styrelse, hvarjämte Skolans föreståndare är ledamot af Styrelsen.

Senaste valet af Stadsfullmäktiges representant ägde rum den 20 sept. 1909 och afsåg tiden 1 okt. 1909—30 sept. 1912 (nytt val på grund af vakans den 4 mars 1912).

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

***Ramström**, C. A., ingenjör, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Arborelius, O. P. U., f. d. professor (utsedd af Akademien för de fria konsterna); **Beijer**, P. G. E., förste bibliotekarie (utsedd af Svenska slöjdföreningen); **Ljungberg**, K. J., tf. professor (utsedd af Tekniska Högskolans lärarekår); **Möller**, C. O., öfverintendent, ordf.; **Thiel**, A., grosshandlare (utsedd af Kungl. Maj:t); **Thorén**, T., arkitekt, rektor.

SEKR.: **Henriques**, E., e. o. hofrättsnotarie; bibliotekarie: **Efvergren**, C. J., fil. dr.; kassaförvaltare: **Laurentz**, W., grosshandlare.

Stockholms borgarskolas styrelse.

Skolan är stiftad af sällskapet Redliga förbundet 1836, kommunalunderstödd sedan 1882. Andamål och verkningssätt äro folkhögskolans, dock lämpade efter hufvudstadens förhållanden och afseende såväl teoretiskt som praktiskt bildningsarbete. Skolans styrelse består af sju af Borgarskole-sällskapet, två af Stadsfullmäktige, tretton af skoloråden i Stockholms territoriella församlingar, en af Stockholms handtverksförening och två af Stockholms arbetarförening valda ledamöter.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

Brodin, J. E., f. d. rektor (vald den 12 nov. 1888); **Ramstedt**, R. V., grosshandlare (vald den 2 dec. 1901).

Öfriga ledamöter.

Carlson, L. Fr., grosshandlare, **Elliot**, M., grosshandlare, **von Essen**, Fr., frih., f. d. riksmarskalk, ordf., **Laurentz**, W., grosshandlare, kassaförvaltare, **von Rosen**, G. P. A., greve, hofrättsråd, **Östberg**, J., kammarrättsråd, stadsfullm., v. ordf., **Lindmark**, C. A., fabriks-, stadsfullm. (valda af Borgarsällskapet); **Lund**, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm. (vald af Storkyrkoförs. skolråd); **Winborg**, Th., fabriksidkare (vald af Klara förs. skolråd); **Wretman**, J., rådman (vald af Jakobs förs. skolråd); **Broman**, V., syssloman (vald af Maria förs. skolråd); **Djurling**, E. V., konsul (vald af Katarina förs. skolråd); **Tidblad**, A. E., ingenjör (vald af Kungsholms förs. skolråd); **Lagerstedt**, N. G. V., läroverksråd (vald af Hedvig Eleonora förs. skolråd); **Rosenberg**, J. O., f. d. professor (vald af Adolf Fredriks förs. skolråd); **Stendahl**, S., grosshandlare, stadsfullm. (vald af Oskars förs. skolråd); **Lundberg**, K. L., direktör (vald af Engelbrekts förs. skolråd); **Ceder**, A., sekreterare hos Svenska arbetareförbundet, stadsfullm. (vald af Gustaf Vasa förs. skolråd); **Norblad**, J. A., fil. doktor, verkmästare (vald af Matteus förs. skolråd); **Wassberg**, A., folk-skolelärare, stadsfullm. (vald af Johannes förs. skolråd); **Lyth**, G. V., fabriks- (vald af Stockholms stads handtverksförening); **Davidsson**, A. L., fabriksarbetare, och **Ståhberg**, J., zinketsare (valda af Stockholms arbetareförening)

Sf-
valda
leda-
möter.

Sf-valda ledamöter. **Direktionen öfver navigationsskolan.**

Samtliga styrelseledamöter väljas för två år af Stadsfullmäktige. Senaste valet skedde den 12 maj 1910 och afsåg tiden 1 aug. 1910—31 juli 1912; kompletteringsval ägde rum den 19 sept. 1910 och den 13 nov. 1911.

Ledamöter.

***Bjarke**, K. G., sjökaptan; ***Hollsten**, E. B., f. d. kommandörkapten; ***Isakson**, C. J. A., skeppsbyggeriinspektör; ***Linder**, D. U. V., general-lotsdirektör, ordf.; ***Setterwall**, J. G., grosshandlare; ***Thelander**, C. T. F., öfveringenjör, stadsfullm.

Första döfstumskoldistriktets styrelse.

Första distriktet innefattar Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län. Enligt lagen angående döfstumundervisningen den 31 maj 1889 skola ledamöterna i förevarande skolstyrelse utses af vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga, därvid hvarje landsting och sådan stad väljer efter folkmängden inom sitt område en ledamot för hvarje fullt tal af nittio tusen; och väljas på enahanda sätt suppleanter till lika antal som ledamöter. Stockholms stad äger således för närvarande i Styrelsen insätta tre ledamöter med suppleanter. Valen afse en tid af fyra kalenderår.

Senaste valet ägde rum den 5 dec. 1910.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

Ramstedt, J. O., öfverståthållare, ordf.; **Söderlind**, J. G., byråchef, kassadire.; ***Wassberg**, A., folkskolelärare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

Bager-Sjögren, J. L., folkskoleinspektör (vald af Norrköpings stadsfullmäktige); **von Eckermann**, C. W. T., kammarherre (vald af Södermanlands läns landsting); **Fant**, F., direktör, skolans inspektör (vald af Stockholms läns landsting); **Fosser**, N., godsägare (vald af Östergötlands läns landsting); **Lundborg**, J. A., grosshandlare (vald af Västmanlands läns landsting); **Odelberg**, O. W., disponent, riksgäldsfullmäktig (vald af Stockholms läns landsting); **von Schéele**, K. H. G., biskop (vald af Gotlands läns landsting); en vakant (för Östergötlands läns landsting).

Sekr. o. kamr.: **Södermark**, P. G., statskommisarie.

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

***Enell**, H. G. O., apotekare; **Fries**, S. A., kyrkoherde, stadsfullm.; ***Sallberg**, E. G. P., öfverstelöjtnant.

Öfriga suppleanter.

Berger, S. T., kanslisekreterare (vald af Stockholms läns landsting); **Danckwardt-Lillieström**, E. G. A., godsägare (vald af Östergötlands läns landsting); **af Ekenstam**, C. T., häradshöfding (vald af Gotlands läns landsting); **Evers**, E., kyrkoherde (vald af Norrköpings stadsfullmäktige); **Gripenstedt**, C. G., v. häradshöfding (vald af Södermanlands läns landsting); **Uggla**, C. G., häradshöfding (vald af Västmanlands läns landsting); **Westerlund**, J. A., kyrkoherde (vald af Östergötlands läns landsting); **Åkerlund**, E. G. H., godsägare (vald af Stockholms läns landsting).

Nämnden för döfstumundervisningen i första distriktet.

I lagen angående döfstumundervisningen den 31 maj 1889 är stadgadt, att skolstyrelsens beslut, där desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, skola underställas vederbörande landstings och Stadsfullmäktiges pröfning. Uppstå därvid olika beslut, skall frågans afgörande hänskjutas till en nämnd, till hvilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, för hvarje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af trettio tusen. Går ej folkmängden upp till trettio tusen, väljes dock en ledamot. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter. Denna nämnd sammanträder på kallelse af skolstyrelsens ordförande, där skolstyrelsen har sitt säte; och bör minst halfva antalet af ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas.

Nämnden för döfstumundervisningen i första distriktet innefattar utom Stockholms stad äfven Stockholms län, Södermanlands län, Västmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gottlands län.

Nämnden för döfstumundervisningen i första distriktet har ännu icke behöft sammanträda.

Senaste valet ägde rum den 4 dec. 1911.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

Hammarberg, J. F., rådman; **Herlitz**, K. G., direktör, stadsfullm.; **Larson**, Adler, f. d. grosshandlare; **Lundberg**, C. A., f. d. rektor; **Norblad**, J. A., fil. d.r., verkmästare; **Norström**, Cl. G., civilingenjör, stadsfullm.; **Nyström**, C. L. H., med. och fil. d.r.; **Schlytern**, P. H., f. d. byråchef; **Törnebladh**, H. R., f. d. bankofullmäktig; **Örtenblad**, O. G., rektor.

Öfriga representanter.

Almqvist, K. Fr. G., godsägare; **Andersson**, G., godsägare; **Bager-Sjögren**, J. L., folkskoleinspektör; **Berndes**, G. F., bruksägare; **Danckwardt-Lillieström**, E. G. A., godsägare; **af Eken-**

stam, C. T., häradshöfding; **Ekwall**, G., landtbrukare; **Fosser**, N., godsägare; **de la Gardie**, R., grefve, f. d. landshöfding; **Hamilton**, M. A. H., grefve, disponent; **Johansson**, C. E., hemmansägare; **Karlsson**, J. O., borgmästare, Västerås; **Klingspor**, Ph., grefve, hofmarskalk; **von Knorring**, A. J., frih., landtbrukare; **Larsson**, O., direktör; **Lindblad**, E., domänintendent; **Lundborg**, J. A., grosshandlare; **Odelberg**, O. W., disponent, riksgäldsfullm.; **Olsson**, N., hemmansägare; **Pers**, A., redaktör, Västerås; **von Rosen**, Fr. T. C., grefve, öfverceremonimästare; **Sundberg**, A. B., landtbrukare; **Wersäll**, C. R., landshöfding; **Uggla**, C. G., häradshöfding; **Åkerlund**, E., godsägare; **Östberg**, G. F., riksgäldsfullm., stadsfullm.; en vakant.

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

Andersson, A. N., byggmästare; **Cederborg**, A., rådman, stadsfullm.; **Edberg**, K. Th., snickarmästare; **Hollsten**, E. B., f. d. kommandörkapten; **Malmsten**, K. A., distriktsläkare; **Martin**, E. D. W., auditör, stadsfullm.; **Nilson**, A. G., direktör; **Sondén**, C. M., f. d. professor; **Svensson**, J., fabrikör; **Taube**, C. O., grefve, f. d. distriktschef.

Öfriga suppleanter.

Andersson, W., landtbrukare, riksdagsman; **Bolin**, K., regementsläkare; **Brolinsson**, P. A., godsägare; **af Burén**, C., bruksägare; **Cronstedt**, Fr. W., grefve, kammarherre; **Ekman**, A., disponent; **Ericsson**, J. A., häradshöfding; **Eurenius**, A. G. J., rektor; **Fröier**, I., folkskollärare; **Fähræus**, F. I., domprost; **Gustafsson**, C. H., disponent; **Högstedt**, Hj., godsägare; **Jonsson**, C., f. d. riksdagsman; **Källström**, K., expeditör; **Lagerbjelke**, J. G., grefve, vice häradshöfding; **Lind**, T., arrendator; **Lundh**, A., godsägare; **Lundin**, J., direktör; **Molander**, Ang., organist; **Möller**, O., ingenjör; **Sjögren**, Å., ingenjör; **Tamm**, G., förutv. statsråd; **Upmark**, J. A., godsägare; **Wahlqvist**, C., regementsläkare; en vakant.

Delegerade för förvaltning af byggnadskassan vid Nya elementarskolan.

Vården af byggnadskassan åligger rektor jämte en af kollegiet och två af Stadsfullmäktige utsedda delegerade.

Valet ägde rum den 1 febr. 1906.

Af Stadsfullmäktige valda delegerade.

Dyrssen, G., konteramiral, stadsfullm.; **Ramstedt**, R. V., grosshandlare.

Öfriga ledamöter.

Hernlund, C. H., rektor (själfskrifven) ordf.; **Rydberg**, C. F., läroverksadjunkt (vald af läroverkskollegiet).

Sf-valda ledamöter.

Terminsavgiftsnämnderna vid allmänna läroverken.

När riksdagen år 1904 beslöt en reform af allmänna läroverken, med införande af realskoleexamen och omreglering af lärarnas löner, bestämde äfven ändrade grunder för lärjungeavgifternas utgående. I samband därmed bestämdes, att Stadsfullmäktige i resp. städer skulle för hvarje allmänt läroverk för en tid af två år utse två ledamöter och två suppleanter i en terminsavgiftsnämnd för afgörande af frågor om lärjungeavgifterna. Nämnden består för öfrigt af ett kronoombud, resp. rektor såsom ordförande och ifrågakommande klassföreståndare i hvarje fall. För Stockholm valde Stadsfullmäktige till dessa nämnder första gången provisoriskt den 21 december 1904 för ett år, andra gången den 1 december 1905 för två år (1906, 1907) enligt instruktion för nämnderna den 31 december 1904. En del af terminsavgifterna (till byggnadsfonden) går till Stadens kassa och bildar en särskild fond med af Stadsfullmäktige särskildt valda revisorer. Det senaste valet ägde rum den 4 dec. 1911.

Högre latinläroverket å Norrmalm.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie; **Weijdenhajni**, P. A., bokbindare, stadsfullm.

Suppleanter.

Gullberg, O. Hj., förste aktuarie; **Nyström**, J. M., roteman.

Kronoombud.

Wahlgren, C. A., landskamrerare.

Högre allmänna läroverket å Södermalm.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Rosengrén, C. O. L., grosshandlare; **Widtskiöld**, J., handlande, stadsfullm.

Suppleanter.

Dahlberg, A. E., rådman, stadsfullm.; **Ohlsson**, J. E., specialhandlare.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Högre realläroverket å Norrmalm.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Alfvén, K. A., läkare; **Wassberg**, A., folkskollärare, stadsfullm.

**Sf-
valda
leda-
möter.**

Suppleanter.

Granholm, C. H., direktör; **Borge**, O. F., fil. d.r., stadsfullm.

Kronoombud.

Hallberg, H. E., kyrkoherde.

Högre realläroverket å Östermalm.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Brundin, F. A., direktör; **Lovén**, E. A., grosshandlare.

Suppleanter.

Blomqvist, A., öfverlärare; **Nordquist**, E. A., grosshandlare.

Kronoombud.

Tamm, C. O. S., domänintendent.

Nya elementarskolan.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Bäckström, E. G. M., byråchef; **Rystedt**, C. G., ingenjör.

Suppleanter.

Lidell, F. J., handlande; **Söderberg**, J. G., öfverlärare.

Kronoombud.

Corin, A. R., öfverdirektör.

Jakobs realskola.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Haak, O. K., direktör; **Laurentz**, W., grosshandlare.

Suppleanter.

Ekman, V. R., tryckeriföreståndare, stadsfullm.; **Buhre**, K. B., med. d.r.

Kronoombud.

Schönmeyr, B. J., sekreterare.

Katarina realskola.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Jonsson, J. A., öfverlärare, stadsfullm.; **Larsson**, G., byggmästare.

Suppleanter.

Söderström, A. F., skeppsstufvare; **Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm.

Kronoombud.

Neumüller, O. E., disponent.

Kungsholmens realskola.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Olsson, N. M., skomakeriidkare; **Staf**, O. L., kakelugnsmakare.

Suppleanter.

Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.; **Ljunggren**, Aug., direktör, stadsfullm.

Kronoombud.

Blomqvist, A. N., apotekare.

Vittnen vid den muntliga pröfningen i realskoleexamen.

I stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 febr. 1905 § 69 bestämmes, att vid den muntliga pröfningen i realskoleexamen skola närvara utom eforus eller inspektor minst tre af vederbörande kommunalstyrelse utsedda, ojäfviga examensvittnen. Då valet sker först i april månad, kunna uppgifter om dessa uppdrag ej här inflyta.

Städernas allmänna brandstodsbolags kommitté för Stockholm.

På hvarje ort, där Bolaget utöfvar försäkringsverksamhet, skall finnas en kommitté, bestående af minst tre, högst fem ledamöter, af hvilka Styrelsen utser en och de öfriga, jämte två suppleanter, utses i stad af stadsfullmäktige för ett år.

Det senaste valet ägde rum den 18 dec. 1911.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

Edblom, J. R., byggmästare; **Magnusson**, A. E., byggmästare, stadsfullm.; **Nilsson**, N., byggmästare; **Tengdahl**, K., försäkringstjänsteman, stadsfullm.

Af Styrelsen utsedd ledamot.

Bengtson, N. J., byggmästare.

Af Stadsfullmäktige valda suppleanter.

Berggren, C. D., kontorschef; **Sjöqvist**, P. J., byggmästare.

Styrelsen för Stockholms södra spårvägsaktiebolag.

Mellan Staden och Stockholms södra spårvägsaktiebolag ingicks år 1908 ett aftal, hvarigenom Staden genom tecknande af 10,000 preferensaktier i Bolaget ingått som delägare i det samma, Bolagets koncession utsträckts att omfatta nya linjer å Södermalm och områden där omkring samt Bolaget fått öfvertaga Enskedelinjen. Den nya koncessionen har lämpats efter den för norra spårvägarna gällande och afser att bereda möjlighet för samtrafik mellan linjerna efter år 1916. Bolaget är skyldigt att inom ett år efter anmälan från Drätselnämndens andra afd. att respektive gator iständsatts, hafva anlagt och för trafik öppnat vissa i aftalet uppräknade nya linjer.

Bolagets styrelse består af fem ledamöter, hvaraf tvenne utses af preferensaktiernas innehafvare, d. v. s. Staden genom Dritselnämndens första afdelning. Senaste valet ägde rum den 29 april 1911. Nytt val sker i april 1912.

Af Staden valda ledamöter.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm., ordf.; Romare, P. B., direktör stadsfullm.

Öfriga ledamöter

(utsedda af stamaktiernas innehafvare).

Lundin, E., direktör; Östberg, G., direktör; Hjortzberg, E. G., verkst. dir.

Styrelsen för Stockholm—Nynäs järnvägsaktiebolag.

På grund af räntegaranti, som Stockholms stad iklädt sig för denna järnväg, äger den i Styrelsen insätta en ledamot äfvensom en ledamot af revisionen. Stadsfullmäktiges val af ledamot ägde rum den 4 mars 1912, af revisor den 22 jan. 1912.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Martin, E. D. W., auditör, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

(Valda af Bolaget.)

Norström, E. G., f. d. kanslisekreterare; Pettersson, A. Th., kontraktsprost, ordf.; Scharp, J. A., godsägare; Sjögren, S. A. Hj., professor.

Af Stadsfullmäktige vald revisor.

Thelander, C. Th. F., öfveringenjör, stadsfullm. (jfr sid. 158.)

Styrelsen för Stockholm—Västerås—Bergslagens nya järnvägsaktiebolag.

På grund af räntegaranti, som Stockholms stad iklädt sig för denna järnväg, äga Stadsfullmäktige tillsätta en styrelseledamot och en revisor.

Det senaste ledamotsvalet ägde rum den 1 april 1910 för tiden t. o. m. 1913 års bolagsstämma.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Taube, C. O., greve, f. d. distriktschef.

Öfriga ledamöter.

(Valda af Bolaget.)

Bergman, F. A., godsägare; Cassej, A. E., bergsingenjör; Falk, Matts, f. d. landssekreterare; Karlsson, J. O., borgmästare; Ossbahr, R. E., f. d. generalpostdirektör, v. ordf.; Schnell, C. J., grosshandlare; Åkerman, A. R., f. d. generaldirektör, ordf.

Verkst. dir.: Simonsson, J. D.; trafikdir.:

Swartling, H. E., major; trafikinspektör:

Moberg, K.; sekr. o. ombudsman: Söderlind, J. G., byråchef.; kamrer.: Uggla, A. W.; kassör: Zetterstrand, A. F.

Af Stadsfullmäktige vald revisor.

Welin, C. G. A., trafikdirektör, stadsfullm. (jfr sid. 158.)

Styrelsen för Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa.

Aktiebolaget Stockholms tomträttskassa har till ändamål att mot säkerhet af inteckning i tomträtter utlåna penningar för att befrämja uppförande af byggnader på Stockholms stad tillhörig mark. Staden har iklädt sig garanti för Kassans obligationer.

Jämlikt § 7 i den för Bolaget den 25 sept. 1908 fastställda bolagsordning äga Stadsfullmäktige att, så länge Stadens garanti för Bolagets obligationer varar, utse en ordinarie ledamot och suppleant i styrelsen.

Senaste valet ägde rum den 4 mars 1912.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.

Lamm, H. F., grosshandlare, stadsfullm., ordf.

Öfriga ledamöter.

(Valda af bolagsstämma.)

Frisk, C., vice häradshöfding; Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm., Meurling, C. H., direktör; Wallenberg, J. O., kapten

Af Stadsfullmäktige vald suppleant.

Hjortzberg, E. G., direktör.

Öfriga suppleanter.

(Valda af bolagsstämma.)

Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.; Friberg, E., f. d. båtsmanskorpral.

Styrelsen för Aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm.

Styrelsen består af fem ledamöter, af hvilka tre utses af delägarna och två af Stadsfullmäktige. Af revisorer utses tre af Stadsfullmäktige.

Stadsfullmäktiges senaste ledamotsval ägde rum den 5 dec. 1910.

Af Stadsfullmäktige valda ledd.

Hernlund, C. H., rektor; Lindmark, C. A., skomakaremästare, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

(Valda af Bolaget.)

Meyer, E., f. d. statsråd, ordf.; Dahlerus, E. G., f. d. stadskassör, jourh. direktör; Rubenson, S., verkställande direktör.

Kamrerare: Hultengren, A. Th.

Sf-valda ledamöter.

Sf. Direktionen för änke- och pupillkassan valda ledamöter. vid Stadens ämbetsverk.

Kassan förvaltas af en direktion, bestående af sju ledamöter, däraf en utses af Stadsfullmäktige samt sex af och bland Kassans delägare. Dessa senare, af hvilka två skola vara magistratsledamöter och fyra tjänstemän, väljas vid allmän sammankomst för en tid af tre år. Såväl hos Direktionen som vid delägarnas sammankomst är den främste af magistratsledamöterna ordförande. Vid nämnda sammankomst väljas äfven två suppleanter, af hvilka en skall vara magistratsledamot. För den af Stadsfullmäktige valde direktionsledamoten utses af Stadsfullmäktige en suppleant.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.
d'Ailly, G. A. H., byrådirektör, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

(Valda af delägarna.)

Dahlberg, A. E., rådman, stadsfullm., ordf.;
Holmberg, K. E., tf. kamrerare; Lindblom,
F. G. A., fattigvårdsinspektör; Malm, P. L., tf.
stadskamrerare, kamrerare; Salmonson, O.
J., magistratssekreterare; Strahl, A. A. F.
rådman.

Af Stadsfullmäktige vald suppleant.

Santesson, P. H., vice häradshöfding.

Öfriga suppleanter.

(Valda af delägarna.)

Cavallin, B. S. Ch., rådman; Petri, Hj. M.,
syssloman.

Styrelsen för stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

(Bostadsfond).

I styrelsen välja Öfverståthållareämbetet, Stadsfullmäktige och Fattigvårdsnämnden hvardera en ledamot; de tre sålunda valda välja två. Dessutom välja Stadsfullmäktige för granskning af Stiftelsens förvaltning och räkenskaper två revisorer och två revisorssuppleanter. Ordföranden erhåller 500 och hvarje ledamot 350 kronors arvode.

Af Stadsfullmäktige valdes ledamot den 5 dec. 1910.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot.
Norström, C. G., civilingenjör, stadsfullm., v. ordf.

Af Fattigvårdsnämnden vald ledamot.

Bohman, H. E. M., justitieråd, stadsfullm., ordf.

Öfriga ledamöter.

Andersson, A. N., byggmästare; Lindblom, F.
G. A., fattigvårdsinspektör (valda af öfriga

ledd.); Alrutz, A. O., f. d. byggnadschef (vald af Öfverståthållareämbetet).

Sekreterare och redogörare: Hernlund, C.
H., rektor.

Kommittén för ett »Nationalmonument».

(Kommitté för uppresande i hufvudstaden af ett åt fosterlandet ägnadt monument.)

Sedan ministre plenipotentiaire F. H. R. Kleen hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om uppresande i hufvudstaden af ett åt fosterlandet ägnadt monument och som grundplåt för sagda ändamål öfverlämnat 100,000 kr., hvartill ytterligare donerades 10,000 kr. af f. d. generalkonsul Claes Belinfante-Östberg, anhöll chefen för Kungl. Civildepartementet i skrifvelse af den 18 nov. 1908, att Stadsfullmäktige ville utse två personer att vara ledamöter i en enligt nädligt bemyndigande den 17 juni 1908 tillsatt kommitté, som skulle hafva i uppdrag att framlägga förslag och vidtaga åtgärder ägnade att möjliggöra monumentets ävabringande. Valet ägde rum den 7 december 1908.

Vid den af Kommittén utsatta tiden för inkommande med täflingsförslag och kostnadsberäkning för monumentet hade 36 förslag ingifvits. Bland dessa uttogos af en jury 3 förslag. Af dessa har emellertid Kommittén icke ansett något böra komma till utförande.

Frågan om täfling har ansetts böra hvilas någon tid, men står det dock öppet att inkomma med förslag till sekreteraren eller någon af de öfriga ledamöterna, då dylikt förslag upptages till granskning af Kommittén.

Ordförande.

H. K. H. Kronprinsen.

Af Stadsfullmäktige valda ledamöter.

von Friesen, S. G., Riksbanksfullm:s ordf., Stadsfullmäktiges ordf.; Norström, C. G., civilingenjör, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

(Utsedda af chefen för Kungl. Civildepartementet.)

Cederström, G. O., frih., f. d. professor; Ekman, J., konsul; Grill, C. E., öfverste; Lundberg, J. T., professor; Lundbohm, Hj., disponent; Möller, C. O., öfverintendent, v. ordf.; Swartz, P., fabriksidkare.

Sekreterare och kassaförvaltare.

Grill, C. E. (se ofvan).

Eva Bonniers donationsnämnd.

Enligt det af Stadsfullmäktige den 15 mars 1909 antagna reglementet för Eva Bonniers

donationsfond, afsedd för konstnärligt utsmäckande af offentliga byggnader och platser i Stockholm, skola Fullmäktige, när Fondens afkastning uppgår till 25,000 kr. utöfver hvad som fordras till vissa i testamentet bestämda legat tillsätta en särskild nämnd, hvars ledamöter skola vara sju. Af dessa utse Stadsfullmäktige inom sig en; af de öfriga skola fem vara konstnärer, dit äfven arkitekter enligt reglementet hänföras; af dem skola högst tre vara målare, minst en skulptör och minst en arkitekt. Dessa utses genom val, hvarvid rösträtt tillkommer svensk konstnär, som uppnått 25 års ålder och utställt arbete vid någon af svenska konstnärer anordnad utställning, där jury fungerat. Tid för val kungöres i tidningarna. Sedan dessa två val skett välja dessa sex en sjunde person, som icke är konstnär men ådagalagt synnerligt intresse för konst. Valet afser en tid af fem år. Framställning om ändring i reglementet är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. Stadsfullmäktige beslöto den 26 februari 1911 hemställa hos Öfverståthållareämbetet, att Ämbetet ville föranstalta om val af fem ledamöter och lika många suppleanter i nämnden. Stadsfullmäktige förrättade samma dag val af en representant och suppleant. Konstnärernas val ägde rum den 22 april 1911.

Af Stadsfullmäktige vald ledamot. **Sf-valda ledamöter.**
Warburg, K. J. professor, stadsfullm.

Öfriga ledamöter.

H. K. H. Prins Eugen, målare; **Bergh, R.**, målare; **Eriksson, C.**, skulptör; **Laurin, C. G.**, skriftställare; **Vestman, C.**, arkitekt; **Östberg, R.**, arkitekt.

Af Stadsfullmäktige utsedd suppleant.

Lagerholm, O. W., fil. lic., fabriksidkare, stadsfullm.

Öfriga suppleanter.

Bergsten, C., arkitekt; **Eld, K.**, bildhugare; **Pauli, Hanna**, målare; **Simonsson, B.**, målare; **Swedlund, P.**, målare.

Sekreterare.

Olbers, G. E.

Understödda institutioner.

Institutioner, hvilka af Staden understödjas.

Undervisningsanstalter.

(Skolor, yrkesskolor, föreläsningssanstalter, bibliotek etc.)

Allmänna läroverken.

Stadens bidrag år 1912: 504,755 kr.

Bidrag till lärarnes vid allmänna läroverken aflöning jämlikt Kungl. bref den 20/11 1816: 15,000 kr.

Hyresersättning till rektorer: 13,700 kr. Denna hyresersättning utgår för hvar och ett af åren 1910—1912 med 2,000 kr. vid de högre allmänna läroverken och 1,900 kr. vid realskolorna; därest vederbörande rektor är mantalsskrifven utom Stockholm, utgår ersättningen med respektive 1,700 och 1,600 kr.

Hyreshjälp till rektor vid Nya elementarskolan: 1,000 kr. Denna hyreshjälp utgår för hvar och ett af åren 1910—1912; därest vederbörande är mantalsskrifven utom Stockholm utgår ersättningen med 700 kr.

Hyreshjälp till lektorer och adjunkter vid allmänna läroverken: 88,600 kr.

Hyreshjälp till ordinarie teckningslärare vid allmänna läroverken: 3,200 kr.

Hyreshjälp till extra lärare och extra ordinarie lektorer vid allmänna läroverken: 9,000 kr.

För tid efter den 1 oktober 1910 utgår hyreshjälpen till lektorer och adjunkter, teckningslärare samt extra lärare och e. o. lektorer allenast till den, som är mantalsskrifven i Stockholm eller, som från annan ort dit befördrad, där bosatt sig, men ännu icke hunnit blifva därstädes mantalsskrifven.

Inventariers inköp och underhåll: återstoden af anslag till anskaffande af nya och reparation af äldre inventarier för Södermalms högre allmänna läroverk 17,600. Årlig kostnad 7,000 kr.

Beräknad hyra för skollokaler: 299,655 kr.

Läroverkskusens underhåll: årlig kostnad: 50,000 kr.

Högre flickskolor.

Stadens bidrag år 1912: högst 71,500 kr. Bidrag till lönetillägg åt lärarinnor vid högre flickskolor 22,000 kr. Bidrag till pensionering af lärarinnor vid de högre flickskolorna: 12,000 kr.

Bidragen äro beviljade för år 1911 och 1912 att tilldelas hvar och en af Afzelii elementarskola för flickor, Ateneum för flickor, Brummerska

skolan, Detthowska skolan, Kungsholms elementarskola för flickor, Kungsholms läroverk för flickor (f. d. privata elementarskolan för flickor på Kungsholmen), Lyceum för flickor, Nya elementarskolan för flickor, Oscarsskolan (f. d. Realskolan för flickor), Anna Sandströms skola, Södermalms högre läroanstalt för flickor, Wallinska flickskolan samt Åhlinska skolan med enahanda belopp, som af Statsverket tillerkännes dessa skolor för samma tid, samt under villkor att redogörelser för sålunda understödda skolors verksamhet under ifrågakvarande tid, affattade enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t kan meddela, aflämnas till Drätselnämndens första afdelning samt att Stadens bidrag skall utbetalas på samma tider som Statens.

Anslaget till lönetillägg är beviljadt för åren 1911 och 1912 och skall användas som bidrag till ålderstillägg åt lärarinnor vid af Kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår med hälften af det belopp Statsverket för samma ändamål tillerkänner dylik skola under samma tid och utbetalas på samma tider som Statens bidrag.

Anslaget till pensionering är beviljadt för åren 1911 och 1912 och skall användas såsom bidrag till pensionering af lärarinnor vid af Kommunen understödda högre flickskolor; sådant bidrag utgår enligt de grunder, som af Riksdagen år 1910 fastställes, och utbetalas på samma tider som Statens bidrag.

Första döfstumsundervisningsdistriktet.

Stadens bidrag år 1912: 24,588: 40 kr.

Lagen 31 maj 1889 ang. döfstumundervisningen indelar riket för döfstumundervisning i 7 distrikt, det första omfattande bl. a. Stockholm (jfr sid. 172). § 34 i nämnda lag stadgar att utgifterna för undervisning, lärares aflöning, lärjungarnes underhåll, anskaffande af erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och hvad i öfrigt för skolan erfordras skall bestridas af skoldistriktet.

Småbarnsskolesällskapet i Stockholm.

Bidrag: 1,800 kr. (hvaraf 300 kr. hyresbidrag).

Sällskapet underhåller 4 småbarnsskolor, en å Kungsholmen (Handtverkareg. 41), en å Öster-

malm (Grefteureg. 44), en för Jakobs och Johannes församling (Döbelnsg. 42) samt en i Katarina församling (Fjällg. 31). Småbarnsskolorna afse att mottaga fattiga barn under en del af dagen för att sysselsätta dem med de första grunderna i läsning och skrifning m. m. Barn från 4 år till skolåldern mottagas.

Stockholms högskola.

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig afdelning för år 1912 högst: 35,000 kr. (se villkoren nedan).

Stadens bidrag till meteorologiska stationer år 1912: 3,200 kr.

För upprättande i Stockholm af en högskola bildades 1869 Högskoleföreningen. Sedan föreningen mottagit en del donationer, antog den år 1877 stadgar för skolan, hvarefter föreläsningar började hållas år 1878. Understöd af Staden erhöles 1879. Högsterminen 1881 inskrefvos de första lärjungarne. Kungl. Maj:t fastställde den 20 nov. 1903 grundstadgar för Högskolan samt gaf densamma examensrätt den 11 mars 1904 för (filosofiska examina) samt den 28 sept. 1907 (för juridiska examina).

Stadens bidrag till en stats- och rättsvetenskaplig afdelning vid Stockholms högskola, högst: 35,000 kr. Med afseende å förevarande bidrag hafva Stadsfullmäktige den 21 december 1904 beslutat: att för upprättandet och vidmakthållandet af en stats- och rättsvetenskaplig afdelning vid Stockholms högskola enligt uppgjord plan tillskjuta det belopp, som, efter det för ändamålet i första hand användts afkomsten af Högskolans egna, för en sådan afdelning särskildt donerade medel samt inflytande terminsaftifter, därutöfver erfordras, dock högst 35,000 kr. årligen, under villkor: att till Högskolan kvartalsvis utbetalas en fjärdedel af Stadens bidrag, sådant detsamma beräknats i ett af Högskolans styrelse för hvarje år uppgjort och af Drätselnämndens första afdelning granskadt stafförslag; att med afseende å beräkandet af Högskolans egna inkomster för den stats- och rättsvetenskapliga fakulteten skall iakttagas, att, därest Högskolan erhåller donationer utan särskildt angifvet ändamål, det skall tillkomma Stadsfullmäktige att efter förslag af Högskolans styrelse för hvarje fall bestämma, huruvida och i hvilken omfattning sådana donationer skola afses för nyssnämnda afdelning; att, därest efter afslutandet af Högskolans böcker visat sig, att Högskolan i bidrag till den stats- och rättsvetenskapliga afdelningen af Staden uppburit för något år mera, än som för årets utgifter behöfts utöfver det som kunnat bestridas med Högskolans egna, för ändamålet disponibla inkomster af räntor och influtna terminsaftifter för samma år, Högskolan skall till Staden återbära öfverskottet; samt att anslaget beviljas tillsvidare för åren 1905—1914, dock att den del af anslaget, som tagits i

anspråk såsom bidrag till någon under sagda tid af Högskolans styrelse utnämnd professors aflönning och pensionering, får, i den mån Högskolans egna för ändamålet tillgängliga inkomster icke förslå, af Högskolan uppbåras för denne lärare personligen, så länge han på grund af sin berörda anställning är berättigad till lön eller pension från Högskolan.

Till meteorologiska stationer med själfregistrerande instrument: 3,200 kr. Anslagen hafva ställts till Stockholms högskolas förfogande under villkor, att Högskolans styrelse drager försorg om inköp af nödiga instrument och dessas uppsättning samt enligt gjort uttalande åtager sig: a) anställande af en vetenskapligt utbildad föreståndare med uppdrag att verkställa detaljanordningarna vid stationernas inrättande, att instruera erforderliga biträden och slutligen att, sedan stationerna äro färdiga, öfvervaka desamma, så att instrumenten nöjaktigt justeras och därefter korrekt skötas så, att fullgoda och oafbrutna observationsserier erhållas; b) mottagande och förvaring af observationsmaterial; och c) tillhandahållande af detta observationsmaterial åt Stadens tjänstemän och för öfrigt åt kompetenta personer, som önska taga del däraf.

Tekniska skolan.

Stadens bidrag år 1912: 7,500 kr.; tillfälligt anslag: 20,761 kr.

Stadens bidrag enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 mars 1890: 7,500 kr. Bidraget utgår tills vidare, dock endast så länge Statens årsanslag till Skolan utgår minst med det nuvarande beloppet.

Det tillfälliga anslaget motsvaras af ett statsanslag å samma belopp, beviljadt till löneförbättring för öfverlärare, afdelningsföreståndare och tjänstemän samt till underlärares och betjäningens aflönande och till inköp och underhåll af inventarier och undervisningsmateriel äfvensom belysning m. m. Jfr vidare sid. 171.

Stockholms borgarskola.

Stadens bidrag år 1912: 58,100 kr.

Bidraget utgår för år 1912, däraf 14,000 kr. att användas till fortsättande af Skolans verksamhet i samma omfattning som år 1900; 11,000 kr. för uppehållande af den år 1901 öppnade högre skolaafdelningen å Norrmalm; 1,200 kr. för utvidgning af undervisningen vid den högre skolaafdelningen i Staden inom broarna och 1,200 kronor till upprättande af en lägre manlig skolaafdelning å Kungsholmen; 21,000 kr. till hyra för undervisningslokaler; 1,500 kr. för uppehållande försöksvis af en högre afdelning för undervisande af yrkesarbetare i tyska och engelska språken, modersmålet och geografi och 3,000 kr. för beredande af fullständig undervisning åt ytterligare

Understödda in-stitutioner. 300 lärjungar vid skolans högre allmänna afdelningar samt 5,200 kr. till bestridande af skolans allmänna omkostnader.
Borgarskolan åtnjuter för sin föreläsningssamhet år 1912 ett statsbidrag af 2,000 kr. Jämför vidare sid. 171.

Yrkesskola i Johannes församling.

Stadens bidrag år 1912: 3,500 kr.

Denna skola, som är belägen Döbelnsgatan 38, är tillkommen på enskildt initiativ för hopsamlade medel och med understöd af Johannes församling. Undervisning lämnas i skrädderi och snickeri åt 14 å 15 elever samtidigt. Kursen är tvåårig och garanteras de elever, som däraf anses förtjänta, efter kursens avslutande platser som aflönade lärjungar hos mestare i hufvudstaden. Obemedlade elever med goda vitsord erhålla bidrag till kost och beklädning med intill en krona för hvarje sökendag de deltaga i skolans arbete, som pågår hvarje hvardag från 7,30 f. m. till 1 e. m. samt 2,30—6 e. m.

Stadens bidrag utgår med afdrag för hvad som kan komma skolan till godo från Fattigvårdsnämnden.

Byggmästareföreningens murareyrkesskola.

Stadens bidrag år 1912: 750 kr.

Denna skola, som afser att utbilda yrkeskickliga murare, inrättades år 1901 af Stockholms byggmästareförening och har sedan 1905 understöds af Staden, som också nämnda år hyresfritt upplät tomt till byggnad för skolan. Lärotiden är enligt skolans stadgar treårig.

Stadens bidrag utgår för år 1912 under villkor att Byggmästareföreningen med minst samma belopp bidrager till skolan och att redovisning öfver skolans medel lämnas Drätselnämndens första afdelning, som tillsätter inspektör öfver skolan, hvilken skall aflämna en till Stadsfullmäktige ställd rapport.

De blindas förenings handtverkskola för blindade kvinnor.

Stadens bidrag år 1912: högst 1,000 kr.

Ändamålet med nämnda handtverkskola, som inrättades år 1902, är att i korgmakeri utbilda kvinnliga blindade och sålunda bereda dem möjlighet till bättre utkomst än den, de vanliga kvinnliga handarbetena kunna erbjuda, äfvensom att, i den mån det låter sig göra, bereda åtminstone de sämst lottade fast arbetsplats och ett hem inom skolan.

Bidraget utgår med 75 kr. för hvarje i skolan intagen elev, tillhörande Stockholms kommun, under villkor att Föreningen till Drätselnämndens kammarkontor aflämnar redogörelse för skolans verksamhet samt underkastar sig den

kontroll Drätselnämndens första afdelning kan anse lämplig.

Fredrika-Bremer-förbundet.

Stadens bidrag år 1912: 300 kr.

Detta förbund, som stiftades år 1884, har till ändamål »att under kraftig samverkan af erfarna män och kvinnor, inom så vida kretsar af vårt land som möjligt, verka för en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt så väl som i socialt och ekonomiskt afseende». Detta mål söker Förbundet vinna dels genom sin *förbundsbyrå*, som lämnar upplysningar i alla frågor, som röra kvinnorörelsen, såsom utbildnings- och förvärfsmöjligheter för kvinnor m. m., verkställer utredningar ang. arbets- och löneförhållanden etc., dels genom *förmedling af platser* för bildade kvinnor, hvarjämte Förbundet förvaltar stora *donations- och stipendiefonder* samt en *sjukkasse* för lärarinnor, kontorister etc. Förbundet utgifver »Hemtreffnad, praktisk tidning för hemmet», hvarjämte veckotidningen »Dagny» utgives af föreningen med samma namn genom Förbundet.

Bidraget utgår till anordnande af föreläsningar i praktiska ämnen för unga kvinnor, under villkor att plan öfver föreläsningarna aflämnas till Drätselnämndens första afdelning.

Södra kristliga föreningen af unga kvinnor.

Stadens bidrag år 1912: 800 kr.

Föreningen, som sedan 1887 verkat bland ogifta arbeterskor inom Katarina församling och sedan 1891 varit ansluten till Sveriges kristliga föreningar af unga kvinnor, bedriver sin verksamhet dels genom möten med inom industrien arbetande kvinnor i lokaler inom fabriker efter arbetets slut, dels genom undervisning i sömnad och matlagning, hvarjämte Föreningen uthyr rum åt arbeterskor och elever i husmoders- och tjänarinneskolan. Vid nämnda möten förekomma bland annat musik och föredrag i allmänbildande ämnen, och pläga mötena vara besökta af mellan 100 och 200 unga kvinnor. Föreningens husmoders- och tjänarinneskola afser att utbilda dugliga ensamtjänstfrur för den ekonomiskt mindre gynnsamt situerade medelklassen.

Bidraget utgår under villkor att Föreningen underkastar sig den kontroll, Drätselnämndens första afdelning kan finna lämplig.

»Matlagningskurser för husmödrar.»

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Stockholms lokalafdelning af »Svenska skolkökslärarinnornas förening» tillsatte år 1908 en

kommitté för anordnande af matlagningskurser för husmödrar. Denna kommitté anskaffade på enskild väg erforderliga medel och anordnar olika kurser dels för fullständig obemedlade en kostnadsfri kurs, dels för mera bemedlade en kurs, där deltagarna själva få betala ingredienserna, dels slutligen för husmödrar, som ej hade tillfälle genomgå matlagningskurs, demonstrationskurser. Kurserna anordnas i allmänhet i folkskolorna, som kostnadsfritt upplåtas, och hållas om kvällarna.

Bidraget utgår under villkor att till Drätselnämndens första afdelning före hvarje termins början aflämnas plan öfver kurserna samt, sedan räkenskaperna afslutats för året, berättelse öfver Kommitténs verksamhet och räkenskaper.

Stockholms folkskollärarinnors husmoderskola å Färsna.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Skolans ändamål är att bibringa flickor, som utgått från Stockholms folkskolor, praktiska kunskaper i husliga sysslor och därigenom dana dem till dugliga tjänarinnor och husmödrar. Endast fattiga och värlatade flickor, som afgått från Stockholms folkskolor med minst 14 kurser, kunna vinna inträde i skolan, som är belägen strax utanför Norrtelje.

Kurserna vid skolan omfatta i regel ett år och årsafgiften är bestämd till 150 kr. Flickorna undervisas i matlagning, tvätt, sömnad, väfnad m. m.

Bidraget utgår under villkor, att skolan skall vara pliktig för året mottaga minst fem elever från Stockholms barnavårdsnämnd emot en afgift icke öfverstigande 150 kronor för hvarje och ställas under Folkskoleöfverstyrelsens inspektion.

Arbetareinstitutet i Stockholm.

Stadens bidrag år 1912: 6,000 kr.

Arbetareinstitutet i Stockholm, som stiftades år 1880 af med. doktor Anton Nystrom och erhållit kommunalt understöd sedan 1883, afser, »att åt alla, såväl kvinnor som män, hvilka icke under uppväxtåren fått ägna sig åt högre studier, meddela en populärt vetenskaplig bildning samt bereda tillfälle till förärande nöjen». Institutet, som står utanför alla politiska och sociala strider och agitationer, söker nå sitt syfte genom föreläsningkurser, fördelade på hvarje veckodag sept.—april, och anordnande af folkkonserter. Ett folkbibliotek på 3,600 band med läsrum finnes i Institutets lokaler Klara Norra Kyrkogata 8.

Institutet åtnjuter 1912 ett statsbidrag af 2,400 kr.

Södermalms arbetareinstitut.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Södermalms arbetareinstitut, beläget Nytorgs-gatan 28, stiftades år 1895 och har ungefär

samma syfte som Arbetareinstitutet i Stockholm. **Understödda institutioner.**
Statsbidrag 1912 utgår med 1,000 kr.

Arbetareföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1912: 3,000 kr.

Denna förening, som bildades år 1866, består hufvudsakligen af handverks-, industri- och grofarbetare och har till syfte »att åstadkomma samverkan för en sådan lagbunden samhällsutveckling, som kan genom praktiska åtgärder främja arbetsklassens bästa i socialt, ekonomiskt och intellektuellt hänseende». Den anordnar föreläsningkurser och samkväm, håller läsrum och bibliotek samt förvaltar en sjuk- och begravningsfond för sina medlemmar. Stadens bidrag utgår till fortsättande och utvidgande af Föreningens föreläsningar.

Pedagogiska lärokursen.

Stadens bidrag år 1912: 500 kr.

Denna kurs, som inrättades år 1890, förestås af en styrelse, som hvarje läsetermin anordnar föreläsningar och kurser i olika ämnen, afsedda hufvudsakligen för lärare och lärarinnor vid alla slag af skolor i Stockholm. Under år 1910 har påbörjats en sammanhängande föreläsningsserie, beräknad för två eller tre år och ägnad åt kristendomskunskapens olika hufvuddelar, och under 1911 påbörjades en längre föreläsningsserie öfver Sveriges historia.

Sånga-Stenhamra föreläsningsserie.

Stadens bidrag år 1912: 250 kr.

Bidraget är beviljadt för år 1912 under villkor, att om Föreningen ej erhåller statsanslag för nämnda år eller detta sättes under 500 kr., Stadens bidrag bortfaller eller minskas till hälften af statsanslaget, att föreläsningarna hufvudsakligen hållas i nya skolhuset vid Stenhamra samt att Föreningen vid utöfvandet af sin verksamhet skall vara underkastad den kontroll, Drätselnämndens andra afdelning kan finna lämplig.

Statsanslag för 1912 har beviljats med 500 kr.

Folkbildningsförbundet.

Stadens bidrag år 1912: 16,000 kr.

Folkbildningsförbundet, som bildades år 1903, arbetar på trenne byråer under gemensam öfverstyrelse, nämligen: 1) *bokförmedlingsbyrån*, som utan ersättning tillhandagår folkbibliotek med bokinköp samt råd och upplysningar i alla till folkbiblioteksfröelsen hörande frågor, uthyr vandringbibliotek och förmedlar inköp af konst-

Under- och verkstadsreproduktioner; 2) föreläsningebyrån, som förmedlar föreläsningar, utyr ljusbilder etc. samt 3) **afdelningen för folkbiblioteken** i Stockholm. Förbundet har själfv upprättat 3 bibliotek i Stockholm (Johannes, Katarina, Maria) samt öfvertagit förvaltningen af två andra (Arbetareinstitutets och biblioteket i Lindhagensgatan 9). Antalet boklån uppgick 1911 till 93,091. Förbundets expedition är belägen Lästmakaregat. 6.

Anslaget utgår under villkor att ett sakkunnigt biträde anställes för bibliotekens skötsel.

I statsbidrag åtnjuter Folkbildningsförbundet för 1912: 4,000 kr. till föreläsningebyrån och 3,000 kr. till bokförmedlingsbyrån.

Stockholms arbetarebiblioteks-förbund.

Stadens bidrag år 1912: 10,000 kr.; tillfälligt anslag för inköp af nya böcker 2,000 kr.

Förbundet bildades år 1891 med syfte »att upprätta och ytterligare utvidga för hufvudstadens arbetare afsedt arbetarebibliotek med läsrum», och 1892 öppnades biblioteket med 400 band vid Svartmangatan, därifrån biblioteket 1897 flyttades till Norrmalm, samtidigt med att en afdelning öppnades på Söder. Biblioteket har bildats genom sammanslagning af föreningsars bokförråd, genom gåfvor och inköp. De till förbundet anslutna föringarna (vid 1911 års slut 133) äga biblioteket, som förvaltas af en styrelse på 7 personer. Förbundets bokförråd uppgår nu till 24,900 band, fördelade på Centralbiblioteket, Barnhusgat. 16, och Södra biblioteket, Bangårdsgat. 4. Centralbiblioteket är öppet oktober—maj hvardagar 10 f. m.—2 e. m. samt 5—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m.; Södra biblioteket oktober—maj 4—9 e. m., söndagar 11 f. m.—2 e. m. Under juni—september hållas biblioteken öppna endast söcken-dagar 6—9 e. m. Antalet hemlån uppgick under 1911 till 100,065.

Förbundet har upprättat ej mindre än 18 vandringbibliotek på olika platser i landet. En utlåningsstation har under år 1911 upprättats å Enskede.

Stadens bidrag utgår under villkor, att utlåningsstationerna inrättas inom staden.

Vasastadens folkhem.

(F. d. Adolf Fredriks.)

Stadens bidrag år 1912: 2,500 kr.

År 1898 bildades föreningen för Adolf Fredriks folkhem, som öppnades samma år. Folkhemmet, som efter församlingsdelningen 1906 kallas Vasastadens folkhem, är beläget Norrtullsgatan 37 och utgöres af läs- och skrifrum, bibliotek med öfver 3,000 band, tidningar och tidskrifter, samlingsrum för ungdomsföreningar etc.

De besökandes antal uppgick år 1911 till 30,416 personer.

Stockholms läsesalong.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

År 1866 grundades genom bidrag af enskilda personer »Läsesalong för damer», som några år senare blef tillgänglig äfven för män. År 1884 inflyttade läsesalongen i Beridarebangat. 25, därifrån den i sept. 1910 flyttades till Hammngatan 18 B. Där erbjödes tillfälle till läsning på stället af en rikhaltig samling in- och utländska tidningar och tidskrifter äfvensom hemlån ur en boksamling af cirka 40,000 band. De besökandes antal uppgår till omkring 20,000 personer årligen. Bidraget utgår till hyra och anskaffande af in- och utländska tidningar och tidskrifter under förbehåll af den kontroll, Drätselnämndens första afdelning kan finna skäligt bestämma.

Pedagogiska biblioteket i Stockholm.

Stadens bidrag år 1912: 1,200 kr.

Detta bibliotek upprättades år 1885 af Stockholms lärarsällskap, som fortfarande utser bibliotekets styrelse. Biblioteket omfattar nu omkring 32,000 band, arbeten rörande uppfostran och undervisning, skolstatistik etc. En synnerligen rikhaltig samling modern, vetenskaplig litteratur har år 1909 testamenterats till biblioteket, som är beläget Kungsgatan 3, och hålles öppet 1 september—15 juni helgfria dagar 12—1 samt 6—8 e. m.

Döfstumföreningen i Stockholm.

Stadens bidrag år 1912: 500 kr.

Föreningen utgör en sammanslutning af inom Stockholm och dess närmaste grannskap boende döfstumma öfver 16 år, och dess syfte är dels ekonomiskt — att bispringa medlem med ekonomiskt understöd vid förefallande behof — dels uppfostrande — att stödja honom i sedligt och allmänbildande syfte genom anskaffande af passande bibliotek, föredrag och bildande umgänge.

Bidraget utgår till utvidgande af Föreningens bibliotek och läsestuga.

Värme- och läsestugor.

Stadens bidrag år 1912: 3,500 kr.

Detta anslag disponeras af Styrelsen för asylerna och utgår till Goodtemplarnes värmestuga vid Olofsgatan. I värmestugan finnas böcker och tidningar samt verkstad för skolagning.

Folkkonsertförbundet.

Stadens bidrag år 1912: högst 4,500 kr.

Förbundet, hvilket har sitt upphof i en blandad kör, som plägade biträda vid Stockholms borgarskolas populära litteratur- och musikaftnar, bildades 1905 och har till syfte »att genom anordnande af prisbilliga folkkonserter med afven i litterärt afseende värdefulla program söka i sin mån väcka och underhålla estetiskt intresse hos hufvudstadens kroppsarbetande befolkning».

Bidraget utgår för anordnande under arbetsåret 1911—1912 af dels tre folkkonserter med blandad kör och flygelackompanjemang i Immanuelskyrkan eller annan därmed jämförlig lokal mot bidrag af 500 kr. för hvarje konsert, samt dels 20 musikaftnar mot bidrag af 150 kr. till hvar och en under villkor: att biljettpriset till konserter och musikaftnar icke sättes högre än 25 öre och att beträffande biljettförsäljningen vidtagas sådana åtgärder, som innebära största möjliga garanti för att dessa konserter och musikaftnar få den publik, för hvilken de äro afsedda.

Skansen.

Stadens bidrag år 1912: 15,000 kr.

Bidraget utgår för år 1912 under villkor: 1) att såväl berättelse öfver anslagets användande som revisionsberättelsen öfver Nordiska museets förvaltning insändas till Drätselnämndens första afdelning; 2) att lärjungar vid såväl Stockholms allmänna läroverk och folkskolor som de med bidrag från Stockholms stad understödda högre flickskolor i samlad klass under lärares uppsikt och på tider, hvarom öfverenskommelse kan träffas med Skansens styrelse, äga kostnadsfritt tillträde till Skansen; 3) att Skansen tillhandahåller Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor årligen 1,500 frikort, gällande för besök å Skansen under tiden 16 juni—20 augusti, att mot de särskilda villkor och ordningsregler, hvarom öfverenskommelse kan träffas mellan Öfverstyrelsen och Skansens styrelse, utdelas till välartade barn inom folkskolans högre klasser; 4) att Skansen på rekvisition af rektorer vid såväl hufvudstadens allmänna läroverk som de högre flickskolor, hvilka erhålla bidrag från Stockholms stad, tillhandahåller frikort intill ett antal af högst 500, gällande under läroverkens sommarferier, att, mot sådana villkor och ordningsregler, som i föregående moment omnämnas, utdelas bland välartade lärjungar vid läroverken; 5) att Skansen under året, helst å lördagar, anordnar tio godtköpsdagar med en inträdesavgift af 10 öre och att af dessa åtta falla under månaderna maj—september; samt 6) att å Skansens s. k. folksöndagar — af hvilka under sistnämnda månader minst sex böra anordnas —

föräldrar jämte högst tre barn under 12 års ålder Under-
äga tillträde mot en sammanlagd afgift af 50 öre. stödda

in-
stitu-
tioner.

Anstalter för socialt arbete.

Centralförbundet för socialt arbete.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

I syfte »att inom olika samhällslager söka väcka intresse för och sprida kunskap om sociala spörsmål för att därigenom medverka till lösningen af viktiga samhällsfrågor» sammanslöto sig år 1903 en del föreningar med socialt syfte till »Centralförbundet för socialt arbete». Sitt mål söker Förbundet vinna dels genom den år 1904 inrättade *Sociala upplysningsbyrån*, som meddelar upplysningar om sociala förhållanden och företag i in- och utlandet samt lämnar råd och litteraturavisningar för studiet af sociala frågor, dels genom sitt kostnadsfritt tillgängliga bibliotek, som numera omfattar 1,725 band, in- och utländsk uppslags- och speciallitteratur i sociala och kommunala frågor samt ett 130-tal tidskrifter, behandlande dessa ämnen på olika språk, dels slutligen genom föreläsningsverksamhet, utgifvande af publikationer och af Social Tidskrift, verkställande af utredningar och undersökningar, utbildningskurser för praktiskt socialt arbete, anordnande af kongresser rörande aktuella sociala spörsmål etc. Till Förbundets upplysningsverksamhet hör också *Sociala utställningen*, som öppnades i april 1906 och erbjuder rikhaltiga uppgifter om åtgärder på det sociala arbetsområdet, åskådliggjorda med grafiska tabeller, fotografier, ritningar m. m.

Upplysningsbyrån och biblioteket, Lästmakaregat. 6, äro öppna alla hvardagar 12—3, månd. och onsd. 6—8 e. m., den sociala utställningen, Birgerjarlsgat. 23, sönd. och onsd. 1—3, lörd. 5—8 e. m.

Stadens anslag utgår med 500 kr. till det af Förbundet upprättade biblioteket, 1,000 kr. till den sociala utställningen och 500 kr. till föreläsningar.

Centralförbundets för nykterhetsundervisning permanenta nykterhetsutställning i Stockholm.

Stadens bidrag år 1912: 1,000 kr.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning, som stiftades år 1901, är en för samtliga större nykterhetssällskap gemensam institution med syfte att verka för undervisning genom utbildande af föreläsare och talare, utgifvande af en nykterhetstidskrift (»l'irfing») och spridande af nykterhetslitteratur etc. I april 1906 öppnade förbundet tillsammans med bland

Understödda in-stitutioner. Andra Centralförbundet för socialt arbete (jfr ovan) en permanent nykterhetsutställning, afsedd dels att klargöra alla de olika nykterhets-sällskapens arbete, dels genom en vetenskaplig afdelning med bl. a. grafiska tabeller öfver rusdrycksförbrukningen i Sverige jämförd med andra länders, alkoholens inverkan på människans olika förmögenheter etc. Med utställningen är nu förenadt ett centralbibliotek, upptagande den viktigaste svenska och utländska litteraturen i alkoholfrågan. Sedan år 1908 äro utställningen och biblioteket inrymda i Centralförbundets egna lokaler i Drottninggatan 46.

Nykterhetsföreningar.

Stadens hyresbidrag år 1912: högst 10,000 kr.

Bidraget utgår för år 1912 under samma villkor, som Stadsfullmäktige den 21 december 1904 beslutat för år 1905, eller: 1) bidrag från detta anslag kan sökas af sådan nykterhetsorganisation eller själfständig förening, som a) uteslutande arbetar för nykterhetens främjande, b) verkat i Stockholm minst tre år och c) har ett sammanlagdt medlemsantal af minst 100; 2) bidrag utgår med högst tredjedelen af det hyresbelopp, sökanden genom kontrakt styrker sig erlægga för sammanträdeslokaler efter afdrag af sökanden tillkommande hyresinkomster af samma lokaler; 3) Drätselnämndens första afdelning fördelar anslaget mellan de till bidrag berättigade organisationerna eller föreningarna. Där loger eller afdelningar af större organisation hafva gemensam styrelse för Stockholm, tillkommer det denna styrelse att hos Afdelningen begära och utbekomma det på organisationen belöpande bidrag och i enlighet med i mom. 2) angifna grunder detsamma mellan underlydande loger eller afdelningar fördela.

Restauranter, där rusdrycker ej serveras.

Stadens hyresbidrag år 1912: 12,000 kr.

Bidraget utgår för år 1912 under följande villkor: 1) bidrag får tilldelas endast aktiebolag eller annan rättsligen erkänd organisation, som genom sina regler, stadgar och räkenskaper visar sig arbeta endast i nykterhetens intresse och icke afser att bereda sina delägare eller medlemmar vinning utöfver årlig ränta med högst fem procent å af dem tillskjutna kontanta medel och hvilket bolag eller organisation anordnar sådan för allmänheten afsedd restaurant, som anslaget afses; 2) bidrag tilldelas endast för i gång varande restaurant; 3) bidrag utgår med högst hälften af den för hvarje restaurant erlagda hyran.

Föreningen Hem för arbeterskor.

Stadens hyresbidrag år 1912: 2,000 kr.

För att i någon mån motverka inneboende-systemet och bereda billig och hemtreflig bostad åt ensamstående arbeterskor från stadens fabriker, syateljörer o. s. v. bildades 1898 Föreningen Hem för arbeterskor, som samma år öppnade sitt första hem, Kungsholmsgat. 26; detta har tvenne gånger utvidgats och rymmer nu 36 hyresgäster; 1901 inrättades ett andra hem i Åsögat. 79 och flyttades hösten 1910 till Katarina bangata 31 och ett tredje upprättades 1909 Vikingagat. 7 B. Föreningen bereder nu bostad åt 110 personer. Arbeterskorna betala i dessa hem en hyra af 6'50—10 kr. i månaden för deladt möbleradt och uppvärmdt rum med linne, sängkläder och läkarvård samt medicin samt få mot billig afgift tillaga sin mat i köken. I hvarje hem finnas samlingsrum, bibliotek, tidningar och symaskin till fritt begagnande. Föreningen anordnar kurser och samkväm för hyresgästerna samt bereder såväl dem som utom hemmen boende arbeterskor tillfälle till billig inackordering, 6 kr. i veckan, i ett sommarhem (fr. o. m. 1911 beläget vid Löfberga å Värmdön).

Bidraget utgår under förutsättning att Föreningen upprätthåller det med hjälp af detta anslag nyinrättade hemmet med minst 30 platser och att Drätselnämndens första afdelning äger öfver Föreningens verksamhet utöfva den kontroll, Afdelningen kan finna lämplig.

Arbetsstugorna i hufvudstaden.

Stadens bidrag år 1912: 42,000 kr.

År 1887 upprättades på initiativ af fru A. Retzius, f. Hierta, den första arbetsstugan i hufvudstaden (i Adolf Fredriks förs.); sedan dess hafva upprättats i allt 25 sådana stugor (den sista i Kungsholms församling), nästan alla med understöd af stiftelsen »Lars Hiertas minne». I dessa arbetsstugor lämnas åt fattiga barn i skolåldern (särskildt ur sådana hem där båda föräldrarna äro ute i arbete) vård under deras fritid samt undervisning i slöjd och handarbeten och få barnen en måltid, som lön för utförda arbeten, hvilka försäljas. Antalet barn i Stockholms arbetsstugor utgör nu omkring 2,500 årligen. Hvarje arbetsstuga har sin styrelse, som representeras i en för dagen i sin helhet bildad centralkommitté. Stiftelsen »Lars Hiertas minne» utser årligen två revisorer af räkenskaperna.

Arbetsföreningarna inom hufvudstaden.

Stadens bidrag år 1912: 4,000 kr.

Dessa välgörenhetsföreningar, som stå i samband med Stockholms allmänna skyddsförening,

afse att bereda arbetsförtjänst åt fattiga kvinnor. Hvarje territoriell församling har sin arbetsförening. Föreningarna förfoga öfver betydliga tillgångar.

Stockholms stadsmissions arbetshem.

Stadens bidrag år 1912: 1,500 kr.

I detta hem, som inrättades 1888, mottagas hem- och arbetslösa personer och sysselsätts med vedhuggning och dylikt. Företräde gifves frigifna fångar. Jämte viss kontant aflöning erhålles å hemmet kost, logi och kläder. Hemmet emottager, i mån af arbetstillgång, äfven arbetslösa som bo utom hemmet, som då, om de så önska, erhålla kost å Hemmet. Högst 30 män kunna samtidigt mottagas å Hemmet. Hemmet står i förbindelse med »Centralföreningen till stöd för frigifna» och åtnjuter understöd af Fångvårdsstyrelsen.

Centralstyrelsen för Stockholms skollofskolonier.

Stadens bidrag år 1912: 10,000 kr. jämte 2,000 kr. till inspektion af kolonierna.

Denna styrelse, som bildades år 1885, har till uppgift att organisera verksamheten för Stockholms skollofskolonier och består af representeranter för de tio olika lokalföreningarnas och den 1899 bildade Fjällkoloniföreningens styrelser.

Hjälpklassernas skyddsförening.

Stadens bidrag år 1912: 2,800 kr.

Hjälpklassernas skyddsförening, som bildats i ändamål att vårda sig om lärjungarne i Stockholms folkskolors hjälpklasser, arrangerar af Landtegendomsnämnden frälselägenheten Lillsjönäs i Bromma socken och har där inrättat en arbetskoloni för vissa af hjälpklassernas lärjungar. Understödet utgår till hyra för detta skyddshem — 2,800 kr. — under villkor att Föreningens verksamhet ställes under af Folk-skoleöfverstyrelsen anordnad inspektion samt att Föreningen vid det afsedda hemmet till kostnadsfri undervisning och vård under den tid, Stadens anslag afser, mottager minst sju barn, som af Öfverstyrelsen utses.

Tidningen De blindas veckoblad.

Stadens bidrag år 1912: 300 kr.

Denna tidning, som utgifvits från år 1894, tryckes med upphöjd stil, den s. k. Brailleska punktskriften. Tidningen åtnjuter understöd af

Staten och samtliga landsting och städer som icke deltaga i landsting samt lämnas gratis till alla läskunniga blinda inom de anslagsbeviljande områdena, som önska erhålla den.

Sjukvårdsanstalter.

Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Stadens bidrag år 1912: högst 26,400 kr.

Stadens bidrag till Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn samt till medicinsk och kirurgisk poliklinik därstädes utgår jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 7 dec. 1900 under villkor: att minst 78 sängar, däraf minst 8 för barn under 2 år, upplätas för medelösa sjuka barn från Stockholms kommun; att minst 20 sängar upplätas för betalande sjuka från staden mot en afgift icke öfverstigande den, som för vård i allmänt rum erlägges å Kommunens egna sjukhus; att Hälsovårdsnämnden må insätta en ledamot i Styrelsen och utse en revisor; samt att läkaren dagligen lämnar Nämnden meddelande om beläggningen.

Polikliniker.

Stadens bidrag år 1912: 32,600 kr.

Stadens bidrag till Serafimerlasarettets poliklinik: 16,800 kr.

Stadens bidrag till Diakonissjukhusets poliklinik: 3,000 kr.

Stadens bidrag till Polikliniken vid Riddaregatan (Polikliniken å Östermalm): 4,800 kr.

Stadens bidrag till Polikliniken vid Kungsgatan (Karolinska institutets poliklinik): 3,500 kr.

Stadens bidrag till Polikliniken vid Stora Badstugatan (Polikliniken å Norrmalm): 1,500 kr.

Stadens bidrag till ortopediska polikliniken: 1,500 kr. (se vidare sid. 187).

Stadens bidrag till Tandläkareinstitutets poliklinik: 1,500 kr.

Dessutom underhåller Staden fullständigt Polikliniken å Södermalm (vid Folkungagatan), samt polikliniker vid sjukhusen; se under Hälsovårdsnämnden sid. 76).

Vård af fattiga sjuka i hemmen.

Stadens bidrag år 1912: 12,500 kr.

Bidraget utgår för vård i hemmen af fattiga sjuka genom skolade, under läkares öfverinseende stående sköterskor och fördelas mellan »Föreningen för sjukvård hos fattiga i Kungsholms församling»; »Föreningen för sjukvård hos fattiga på Östermalm» samt »Föreningen för sjukvård hos fattiga sjuka inom Maria församling».

Understödda institutioner. Anstalter för fattigvård och barnavård, skyddshem etc. Föreningen för välgörenhetens ordnande.

Registerbyrån för understöd och pensioner; St. Nygatan 41, St.

Stadens bidrag: 3,000 kr.

Registerbyrån, som öppnades den 1 juli 1911 i af F. V. O. upplåten lokal har till ändamål att underlätta ett ordnat samarbete mellan den kommunala fattigvården, välgörenhet utövande institutioner, pensionskassor och fonder m. fl. samt enskilda personer. I detta syfte upplägges enligt amerikanska kortsystemet ett för kommunala fattigvården och anslutna understödsföreningar gemensamt register öfver pensionärer och understödstagare.

Med anledning af Stadsfullmäktiges beslut den 21 dec. 1910 öfverlämnade Fattigvårdsnämnden den 1 juli 1911 det hos Nämnden förda pensionsregistret, den s. k. liggaren, samt åtog sig, att på framställning från byrån tillhandagå med upplysningar, som äro erforderliga för byråns verksamhet, på villkor att registret hålles för Fattigvårdsnämnden tillgängligt och att Nämnden finge tillsätta en revisor för granskning af byråns verksamhet.

Anslutna föreningar m. fl. lämna till registerbyrån regelbundna uppgifter om beviljade understöd och få som hjälp för sin verksamhet af byrån behöfliga upplysningar.

Sökande af pensioner och understöd erhålla på begäran utdrag eller bevis enligt registret så vidt dem angår.

Förteckning öfver och redogörelse för kommunala och enskilda anstalter, föreningar, fonder och stiftelser finnas i den af F. V. O. 1911 utgifna handboken, till hvilken Stadsfullmäktige den 21 dec. 1910 beviljade ett anslag för en gång af 4,000 kr.

Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga barn.

Stadens bidrag år 1912: 4,750 kr.

Däraf 750 kr. på grund af upplåtelse till d. v. Stadsnämnden (1851) af egendomen n:r 5 kv. Hästen.

Denna inrättning tillkom år 1832 för medel, insamlade år 1830 vid en jubelfest till minne af kristendomens införande i Sverige. År 1851 öfvertog Staden en af anstaltens bägge afdelningar, nämligen »förbättringsafdeleningen». Den andra afdelningen, den egentliga uppfostringsanstalten, som till en början varit inrymd i det hus, där Maria sjukhus nu är inrymdt, flyttades år 1861 till Gålön i Österhanninge socken.

Diakonissanstaltens skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1912: 3,810 kr.

Diakonissanstalten, som öppnades sommaren 1851 och 1862 flyttades till Ersta vid Saltsjön, är anlagd efter mönster af Europas första diakonissanstalt, grundad 1836 i Kaiserwerth, och har till första uppgift att utbilda diakonissor dugliga för sjukvårds- och främst fattigvårdsarbete i församlingarna. Vid Ersta har Anstalten under åren grundat sjukhus, sjukhem, ålderdomshem för uttjanta diakonissor, en hushållsskola för utbildning af tjänarinnor samt ett *barnhem*, till hvilket Staden bidrager med 1,310 kr. Anstaltens *skyddshem* (Stadens bidrag: 2,500 kr.) har flyttats ut till landet (till egendomen Sjötorp i Huddinge socken); vid skyddshemmet intagas unga flickor, hvilkas hem och omständigheter ingifva farhågor eller som redan börjat på lastens bana.

Hemmet »Fristad».

Stadens bidrag år 1912: högst 3,500 kr.

Vid detta hem som står under Diakonissanstaltens öfverseende mottagas unga »fallna» kvinnor (i allmänhet ej öfver 25 år) för att fostras till dugliga samhällsmedlemmar. Hemmet, som är beläget i Bromsten, har plats för 42 kvinnor.

Stadens bidrag utgår med 350 kr. för hvarje Stockholms kommun tillhörande där intagen kvinna, dock ej öfver 3,500 kr.

Elsa Borgs skyddshem och barnhem.

Stadens bidrag år 1912: 5,500 kr.

För att söka afhjälpa den skriande nöden i trakterna af Hvita bergen beslöt några kristligt sinnade personer där anlägga efter mönster från London ett s. k. bibelkvinnohem, som, inköpt för ändamålet hösten 1876 öfvertogs af Elsa Borg. Utom bibelkvinnohemmet har denna anstalt med dess filial det s. k. missionshemmet, ett *skyddshem* samt 4 *barnhem*. Skyddshemmet, Värmdögatan 53, som har plats för 20 personer, mottager utan afgift yngre kvinnor (prostituerade och därmed likställda), som behöfva hjälp och vård. Barnhemmet n:r 1 är beläget i Stockholm, Bondegatan 36, barnhemmen n:r 2 och 4 vid Edesta, adr. Mölnbo, och barnhemmet »Alphyddan» invid Mölnbo station, alla i Värdinge socken, Mölnbo. Hemmen ha 16 platser hvardera. Barnen skola vid intagning vara 2—10 år och få stanna till 17 à 18 år, merendels utan afgift.

Frälsningsarméns räddningshem, GrefTUREGATAN 60.

Stadens bidrag år 1912: 1,000 kr.

Hemmet, som har plats för 26 personer, mottager prostituerade och andra sedligt för-

komna kvinnor, som själfmant anmäla sig. Genomsnittstiden för vistelsen vid hemmet kan sättas till ett år. Kvinnorna sysselsätts med sömnad, väfnad, trikåstickning m. m.

**Hvita bandets upptagningshem,
Uppsalagatan 12.**

Stadens bidrag år 1912: 600 kr.

Hemmet, som har plats för 8 personer, upprättades år 1908 och mottager tillfälligt kvinnor, som behöfva skydd och hjälp. De stanna i regel ej mer än några veckor, under hvilken tid de söka arbete eller inkomma å räddningshem. Hemmet står i förbindelse med straffanstalten i Norrköping och de olika räddningshemmen. K. fångvårdsstyrelsen har till hemmet anslagit 1,000 kronor för år 1912.

Nattasylen för kvinnor.

Stadens bidrag år 1912: 750 kr.

Asylen, som har 16—20 platser, är belägen Artillerigatan 11 och mottager hemlösa kvinnor mot en afgift af 25 öre per natt. Asylen hålles öppen under tiden 1 sept.—1 juni. Verksamheten upprätthålles genom en förening.

Föreningen Barnavärn.

Stadens bidrag år 1912: 800 kr.

Anstalten, som är belägen i eget hus vid Ingemarsgatan n:r 12, mottager på e. m. 30 gossar, som få middag och aftonmåltid samt slöjdundervisning afgiftsfritt. Under sommaren förskaffas gossarna ett par månaders landtvistelse och efter slutad skolgång anvisas dem så vidt möjligt platser.

S:t Stefans barnavärn.

Stadens bidrag år 1912: 400 kr.

Anstalten, med plats för 20 barn, är belägen Frejgatan 25 och omhändertager tillfälligt (i främsta rummet inom norra delen, kring S:t Stefans kapell, af Johannes församling), ur fattiga familjer barn, som sakna vård och tillsyn i sina hem, — då föräldrarne äro ute på arbete — för att låta dem komma under kristligt inflytande och bibringa dem håg för nyttigt arbete.

**Föreningen för bistånd åt lytta
och vanföra.**

Stadens bidrag år 1912: 1,200 kr.

Föreningen, stiftad 1891, har till ändamål »att bistå obemedlade lytta och vanföra, men andligt normala personer, företrädesvis barn och yngre individer, på sätt som bäst är ägnadt att lindra vanförheten och dess följder». Föreningen utförvar sin verksamhet i Arbetsskolan och

Hemmet för lytta och vanföra, sedan 1901 be-
lägna i eget hus Grefturegatan 59, samt från
1 okt. 1910 äfven i en ortopedisk poliklinik
för obemedlade, i främsta rummet barn, i huset
Sturegatan 62 (se sid. 185). I skolan är högsta
antalet elever 50; i hemmet finnas platser för
9 kvinnliga och 15 manliga elever.

**Under-
stödda
in-
stitu-
tioner.**

Föreningen Margaretahemmet.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Föreningen bildades 1892 för vård af fallandesjuka, sinnesslöa barn. Vårdanstalten, som är belägen vid Åkeshof i Bromma, kan mottaga c:a 12 skolelever och 22 obildbara barn.

**Kronprinsessan Margaretas vård-
anstalt för tuberkulösa barn.**

Stadens bidrag år 1912: 750 kr.

Vårdanstalten, som tillkommit hufvudsakligen genom inkomsterna af ett större industri-
lotteri och försäljning af »1 maj-blomman», är belägen i Tjarnans by, Hedemora socken, 3 km. från Kullsvedens station å Södra Dalarnes järnväg och lämnar plats för 78 barn. Ansökan om plats å anstalten ingifves å »Upplysnings- och understödsbyråerna för tuberkulosjuka» (se sid. 77).

Föreningen S. de C.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Anslaget utgår till Föreningens barnsjukhem, som, beläget i Stadshagen, har plats för 24 fattiga barn.

**Frälsningsarméns hem för ofigta
mödrar med späda barn vid
Skogsbo.**

Stadens bidrag år 1912: 2,500 kr.

Hemmet, beläget invid Sundbyberg, har plats för 14 mödrar med barn samt för 7 blifvande mödrar. Mödrarna få stanna i hemmet med sina barn, så länge dessa ammas, men kunna, om de så önska, lämna detsamma för. De intagna, som icke erläggå någon afgift, utföra inom hemmet förekommande göromål samt deltaga i förfärdigande af arbeten, afsedda till försäljning.

»Tomta barnhem.»

Stadens bidrag år 1912: 500 kr.

Detta hem, som är upprättadt af Svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsafdelning, har till ändamål att tillfälligt omhändertaga sådana barn som visa sig vara i behof däraf. Hemmet som är beläget vid Svalnäs, Djursholm kan mottaga högst 12 barn.

Under-Stiftelsen Småbarnshem, förenad stödd med Svenska fattigvårdsförbundet.

in-
stitu-
tioner. *Stadens bidrag år 1912: 4,000 kr.*

Denna stiftelse har upprättat tvänne småbarnshem, ett i Djursholm och ett i Stockholm, i Brännkyrkagatan 114. Hemmet vid Auravägen i Djursholm mottager kvinnor med späda barn, som de själfva amma (helst förstföderskor). Sedan modern efter amningstidens slut lämnat Hemmet, får barnet stanna tills det uppnått 2 års ålder mot en mindre månatlig fosterlön, som erlägges af modern. Plats finnes för 14 mödrar och 25 barn. Vid Hemmet lämnas undervisning i matlagning af utbildad skolkökslärarinna. Mödrarna utföra inom Hemmet förekommande arbete, amma och sköta sitt eget samt vårda dessutom ett annat barn. Fattigvårdsnämnden disponerar 5 af Hemmets platser och erlägger härför kr. 1,75 pr mor och barn och kr. 1,25 för ensamt barn, allt pr dag.

Hemmet vid Brännkyrkagatan, som öppnades 1911, har plats för 6 mödrar och 12 barn.

Stadens bidrag utgår med 3,000 kr. till hemmet i Djursholm och med 1,000 kr. till hemmet i Stockholm.

Föreningen Maria mjölkdroppe.

Stadens bidrag år 1912: 1,000 kr.

Mjölkdroppen, belägen S:t Paulsgatan 37, har till ändamål dels att genom stöd och råd åt mödrarna bevara digifningen i största möjliga utsträckning, dels, där digifning ej kan förekomma, tillhandahålla lämpliga mjölkblandningar; denna verksamhet understödes af församlingens fattigvårdsstyrelse. Här omnämnda bidrag utgår till en med Anstalten förenad »*moders- och spädbarnsklinik*».

Öfriga Föreningen Mjölkdroppens lokalafdelningar (i Katarina, Kungsholmens, Adolf Fredriks, och Östermalms) åtnjuta understöd af församlingarnas fattigvårdsstyrelser med växlande belopp.

Maria spädbarnskrubba.

Stadens bidrag år 1912: 1,200 kr.

Maria spädbarnskrubba i lokal Brännkyrkagatan 102 mottager mot en dagafgift af 25 öre barn under 2 år till lämplig vård under dagen, då deras mödrar äro tvungna att arbeta utom hemmet. Krubban har plats för 8 barn.

Frälsningsarméns barnhärbärge, »Lillstugan», vid Sundbyberg.

Stadens bidrag år 1912: 500 kr.

Barnhärbärgets ändamål är att tillfälligt hysa barn i åldern 1—7 år, tills förhållandena för dessa kunnat på ett tillfredsställande sätt ordnas. Plats finnes för 25 barn. Afgiften utgör 10 kr. per månad, för särskildt nödställda kan nedsättning beviljas.

Föreningen Barnavårdsskolan.

Stadens bidrag år 1912: 500 kr.

Föreningen har upprättat en barnavårdsskola i engotagen Grefturegatan 44, som samtidigt mottager 5 å 6 elever från folkskolan till 9 veckors undervisning i barnavård.

Fröken Alma Hedins lek- och arbetsskola i stiftelsen Wilhelm Govenii minne.

Stadens bidrag år 1912: 1,000 kr.

Skolan, som började sin verksamhet 1908 i stiftelsen Wilhelm Govenii minnes året förut färdiga första bostadshus Prästgårdsgatan 48, mottager endast barn från i bostadshuset bosatta familjer. Af dessa barn, inalles c:a 200, sysselsätts ungefär 125, hvardera omkring 6 tim. pr vecka, de mindre barnen om f. m. i Kindergarten, de äldre om e. m., gossarne med slöjd, flickorna med sömnad.

Frimurarebarnhuset.

Stadens bidrag år 1912: 90 kr.

Genom beslut af den 23 juli 1777 bestämde Stockholms magistrat att, så länge Frimurarebarnhusinrättningen ägde bestånd, alla år af de under Magistratens enskilda disposition stående medel gifva 60 rdr specie till nämnda barnhus. Detta anslag utbetaltes sedermera årligen af Stadens drätselstyrelse till och med år 1865, efter hvilken tid det af Drätselnämnden indrogs. På framställning af Barnhusets direktion beslöt Stadsfullmäktige den 1 febr. 1871, att detta anslag skulle för år 1866 och följande år tillsvärdare utgå från Fattigvårdsnämnden till Frimurarebarnhuset med 90 rdr om året.

Idrottsföreningar m. m.

Sveriges centralförening för idrottens befrämjande.

Stadens bidrag för år 1912: 5,000 kr.

Anslaget är beviljad till arrende och skötsel af Östermalms idrottsplats och utgår under förutsättning att skolungdomen från såväl allmänna läroverk som folkskolor efter anmälan af vederbörande rektor eller överlärare äger disponera en af idrottsplanerna alla hvardagar hela dagen, d. v. s. äfven efter kl. 5 e. m., dels ock företräde att begagna ännu en idrottsplan hvardagar intill kl. 5 e. m. samt, att om så skulle erfordras, Styrelsen skall, i den mån det låter sig göra med hänsyn till idrottsplatsens begagnande äfven af andra än skoiungdomen, åt densamma upplåta äfven den tredje idrottsplanen hvardagar intill kl. 5 e. m.

Upprätthållande af skridskobanor.

Stadens bidrag år 1912: högst 5,900 kr.

Anslaget fördelas af Drätselnämndens första afdelning enligt vissa af densamma uppgjorda grunder (BuBih 1911 n:r 102 sid. 35).

Skytteföreningar.

Stadens bidrag år 1912: 6,000 kr.

Till underhåll af skjutbanor m. m., bidrag till Stockholms skarpskytteförening, Kungsholms skyttegille, Ostermalms skytteförening, Stockholms amatörförenings skytteafdelning, Katarina, Södermalms—Liljeholmens skytteföreningar, Skolutömdoms i Stockholm skytteförening och Centralskytteföreningen i Stockholm samt bidrag till Stockholms skytteförbund till anordnande af öfning och täflan i figur- och fältskjutning — 6,000 kr.

Bidrag utgår till de särskilda föreningar, för hvilka anslag i stat upptagas, med kr. 1,25 för hvarje sådan förening tillhörande skytt, som under öfningar lossat 50 protokollsförda skott och sålunda gjort sig berättigad till statsunderstöd, samt till Stockholms skytteförbund med 35 öre för hvarje så kvalificerad skytt. För bidraget, som utbetalas till Skytteförbundet och af detta tillställes respektive skytteföreningar, gäller för öfrigt såsom villkor, att redogörelse för dess användning skall årligen aflämnas till Stadsfullmäktige.

Stockholms allmänna (föret »Kulturella ungdomsrörelsens») gymnasikafdelningar.

Stadens bidrag år 1912: 2,000 kr.

Denna organisation sträfvat att göra den Lingska gymnastiken tillgänglig särskildt för de mindre bemedlade innevånarna och anordnas kurser äfven för barn som nyss slutat folkskolan. Bidraget utgår till gymnastiklokalernas städning, belysning och uppvärmning med hälften för hvardera terminen under året under villkor: att styrelsen under vår- och höstterminerna 1912 anordnar minst följande antal gymnastikkurser: 6 afdelningar för vuxna, hvar och en med två öfningar i veckan; 1 afdelning för vuxna med sex öfningar i veckan; och 6 afdelningar för barn med hvar och en två öfningar i veckan; samt att styrelsen vid hvardera terminens slut till Drätselnämndens första afdelning aflämnar redogörelse öfver verksamheten och kostnaderna därför under den gångna terminen.

Sjukkassar.

Stadens bidrag (till förvaltningskostnader) år 1912: 52,000 kr.

Bidrag af detta anslag utgår för i Stockholm mantalsskrifna medlemmar af sjukkassar enligt följande grunder:

A) För sjukkassa, som under år 1911 registrerats enligt lagen af 1910: med 15 öre för hvarje sjukdag, söndagar oräknade, för hvilken, under år 1911 kassan utbetalt kontant sjukhjälp med minst 90 öre per dag eller vård å sjukhus af kassan bekostas, dock med iakttagande att ersättning för året för sjukkassa icke understiger 30 öre eller öfverstiger 1: 20 kronor, allt för i Stockholm i januari 1911 mantalsskrifven medlem; allt i öfrigt med iakttagande i tillämpliga delar af de föreskrifter och villkor som blifvit lämnade i Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 juli 1910 angående statsbidrag åt sjukkassar vid statsbidrags utgående under punkt a) i samma kungörelse.

B) För sjukkassa och fortsättningskassa registrerad enligt 1891 års lag, som erhållit statsbidrag för det år kommunalt bidrag begäres i förhållande till det antal afgiftspliktiga i Stockholm mantalsskrifna medlemmar, sjukkassan under nästföregående år städes haft, med 50 öre för hvarje medlem under följande villkor: a) att sjukkassan under nästföregående år haft egna inkomster, minst uppgående till sammanlagda beloppet af statsanslaget och det från stadskassan begärda bidraget; b) att sjukkassans medlemsafgifter icke nedsätas under det belopp, med hvilket dessa afgifter utgått år 1908; c) att skriftlig ansökan om kommunalt bidrag, åtföljd af de handlingar, sjukkassan har att för sådant ändamål åberopa, ingifves till Drätselnämndens första afdelning; d) att sjukkassan till Drätselnämndens första afdelning aflämnar ett exemplar af kassans stadgar äfvensom årligen ett exemplar i tryck eller afskrift af den under året afgifna revisionsberättelsen; samt e) att sjukkassan skall vara underkastad den kontroll, som Drätselnämndens första afdelning anser med afseende på den af Staden lämnade förmånen erforderlig.

Änke- och pupillkassan vid Staden ämbetsverk.

Stadens bidrag år 1912: 28,550 kr.

Däraf anslag till upptagande af nya delägare: enligt kontrakt af den 11 januari 1908, 27,050 kr.

Tillägg, angående ersättningar för underhåll och vård m. m. vid diverse anstalter.

Hälsa- och sjukvård.

Kungl. Serafimerlasarettet	Kr. 117,000: —
Diakonissanstalten	» 36,000: —
Sjukvård åt späda barn	» 8,000: —
Medellösas vård å lungots- och skrofulossanatorier (utöver jubileumsfondens afkastning för år 1912 beräknad till 16,600 kr.)	» 86,000: —

Transport kr. 247,000: —

Under- stödda in- stitu- tioner.		Fattigvård.
	Transport kr. 247,000: —	Inlösen af fattiga barn å All- männa barnhuset . . . . . Kr. 50,000: —
Medellösa sjukas vistelse vid brunns- och badorter . . . >	7,000: —	Ersättning till fattigvårdssam- hällen utom Stockholm för lämnad vård åt fattiga till- hörande Stockholms kommun > 30,000: —
Sjukvårdersättningar till främ- mande kommuner . . . . . >	300: —	Fattigas försändande till deras hemorter . . . . . > 500: —
Till barnmorskor för fattigför- lossningar i hemmen . . . >	10,000: —	Kr. 80,500: —
Hospitalsafgifter . . . . . >	90,000: —	Inalles Kr. 436,800: —
Ersättningar till främmande kommuner försinnessjukvård >	1,500: —	
	Kr. 355,800: —	